

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
BIZNESA, VADĪBAS UN EKONOMIKAS FAKULTĀTE
Finanšu un grāmatvedības nodaļa

IEGULDĪJUMU FONDU DARBĪBA UN
ATTĪSTĪBA LATVIJĀ

Investment funds activity and development in Latvia

BAKALAURA DARBS

Profesionālā bakalaura studiju programma Finanšu menedžments

Autors: **Antons Barers**

Studenta apliecības Nr.: ab17174

Darba vadītājs: Dr.ekon., profesore Ramona Rupeika-Apoga

RĪGA 2021

ANOTĀCIJA

Bakalaura darba tēma ir “Ieguldījumu fondu darbība un attīstība Latvijā”.

Bakalaura darba mērķis ir, pamatojoties uz ieguldījumu fondu teorijas izpēti un darbības analīzes rezultātiem, izstrādāt priekšlikumus ieguldījumu fondu darbības pilnveidošanai Latvijā.

Bakalaura darbs sastāv no trim nodaļām.

Pirmajā nodaļā tika izpētīti ieguldījumu fondu teorētiskie aspekti un normatīvais regulējums.

Otrajā nodaļā tika analizēti un salīdzināti ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu darbības rezultāti.

Trešajā nodaļā tika analizēta Latvijas iedzīvotāju finanšu prātība un papildus tika pasaules akciju tirgus indeksu lieluma izmaiņas.

Mērķa sasniegšanai autors izmantoja sekojošas pētījuma metodes: kvantitatīvā datu analīzes metode, grafiskā metode, salīdzināšanas metode un aprakstošā metode.

Darbs ietver 66 lapaspuses, 10 tabulas un 30 attēlus.

Atslēgvārdi: ieguldījumu fonds, alternatīvo ieguldījumu fonds, ieguldījumu pārvaldes sabiedrība, ieguldījumi, akciju tirgus.

ANNOTATION

The topic of the bachelor paper is “Investment funds activity and development in Latvia”.

Bachelor paper’s aim is to develop proposals for investment funds activity improvement in Latvia, based on research of investment funds theory and performance analysis results.

Paper consists of three chapters.

The first chapter examined the theoretical aspects and regulatory framework of investment funds.

The second chapter analysed and compared the performance of investment funds and alternative investment funds.

The third chapter analysed financial knowledge of Latvian residents and in addition analysed changes in size of the global stock market indices.

To achieve the aim, author used the following research methods: quantitative data analysis method, graphic method, comparison method and descriptive method.

The paper includes 66 pages, 10 tables and 30 pictures.

Key words: investment fund, alternative investment fund, investment management company, investments, stock market.

SATURA RĀDĪTĀJS

APZĪMĒJUMU UN SAĪSINĀJUMU SARAKSTS.....	5
IEVADS.....	6
1. IEGULDĪJUMU FONDU TEORĒTISKIE ASPEKTI.....	9
1.1.Ieguldījumu fondu būtība un veidi.....	9
1.2.Riski, saistītie ar ieguldījumu fondiem.....	15
1.3.Ieguldījumu fondu priekšrocības un trūkumi.....	16
1.4.Ieguldījumu fondu tiesiskais regulējums.....	18
2. IEGULDĪJUMU FONDU DARBĪBAS ANALĪZE LATVIJĀ.....	24
2.1.Ieguldījumu fondu darbības rezultāti un to analīze.....	24
2.2.Alternatīvo ieguldījumu fondu darbības rezultāti un to analīze.....	32
2.3.Ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu darbības rezultātu salīdzinājums.....	39
3. IEGULDĪJUMU FONDU DARBĪBAS PILNVEIDOŠANA.....	44
3.1.Latvijas iedzīvotāju finanšu pratība.....	44
3.2.Pasaules akciju tirgus potenciāls.....	49
SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI.....	58
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI.....	62

APZĪMĒJUMU UN SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

AIF – alternatīvo ieguldījumu fonds

AIFP – alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieks

CAC – Cotation Assistée en Continu

DAX – Deutscher Aktienindex

DJIA – Dow Jones Industrial Average

FTSE – Financial Times Stock Exchange

IF – ieguldījumu fonds

IPS – ieguldījumu pārvaldes sabiedrība

NASDAQ – National Association of Securities Dealers Automated Quotations

NAV – tīrā aktīvu vērtība

PVKIU – pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi

S&P – Standard & Poor's

IEVADS

Mūsdienās dažiem cilvēkiem nav zināšanu par to, kā un kur ir iespējams ieguldīt savus naudas līdzekļus. Ir cilvēki, kuri baidās no investīcijām, jo negrib riskēt un vai vienkārši uzkrāj naudu mājās, vai izmanto termiņnoguldījumu iespējas bankās, kuru procentu likme ir tik maza, ka nevar kompensēt naudas vērtības samazināšanu inflācijas dēļ, kā arī pastāv tie, kuri ir gatavi riskēt un ieguldīt savus līdzekļus, bet viņiem vai nu nav attiecīgo zināšanu un prasmju, vai nu to apjoms nav pietiekams, lai pašiem veiktu vērtspapīru tirgu analīzi un meklētu pievilcīgus ieguldīšanai vērtspapīrus, kurus var nopirkt un iekļaut savā investīciju portfelī. Tieši tāpēc ir vērts izmantot iespēju ieguldīt savus brīvus naudas līdzekļus ieguldījumu fondos.

Pastāv dažāda veida ieguldījumu fondi, kas atšķiras pēc ieguldījumu objekta vai portfeļa struktūras un viena veida fondi var arī atšķirties pēc portfeļa ģeogrāfiskās izvietojuma, izvēlēta tirgus segmenta, uzņēmumu lieluma, vērtspapīru kvalitātes un likviditātes un citiem faktoriem. Tirgū ir liels ieguldījumu fondu piedāvājums un investori, apskatot fondu prospektus, var izvēlēties sev piemērotu ieguldīšanai fondu, atkarībā no riska pakāpes un ieguldījumu objekta.

Dažos fondos sākotnējais ieguldījums ir mazāks par 100 eiro, kas ļauj gandrīz jebkuram veikt ieguldījumus fondos. Tomēr ir jāņem vērā to, ka katram fondam ir sava ieguldījumu politika, kura ietekmē pārvaldīšanas izmaksu apjomu, kuru sedz no ieguldītāju līdzekļiem, kā arī ir fondi, kuriem nav komisijas par to daļu atpirkšanu un pastāv arī tie fondi, kuri par daļu atpirkšanu ņem komisijas maksu. Tāpēc, izvēlējoties fondu, investoram ir nepieciešams pievērst uzmanību uz šiem faktoriem, jo šīs izmaksas var lielā mērā ietekmēt uz investora peļņu un pat novest pie zaudējumiem.

Pēc autora viedokļa, Latvijā ieguldījumu fondi nav tik populāri, ka ekonomiski attīstītās valstīs, kas negatīvi ietekme uz fondu attīstību, jo fondi nevar izmantot visu savu potenciālu līdzekļu nepietiekamības dēļ. Viens no iemesliem var būt tas, ka Latvijā ieguldījumu fondi paradījusies salīdzinoši nesen, nekā, piemēram, Amerikas Savienotās Valstīs. Pēc autora novērojumiem, Latvijā ir aktīvi reklamējama iespēja veikt termiņnoguldījumus bankās, bet netiek piedāvātas alternatīvas ieguldījumu iespējas, tāpēc dažiem cilvēkiem var izveidoties viedoklis, ka viņi var uzkrāt savus līdzekļus vai nu bankā, vai nu mājās skaidras naudas veidā, un citu iespēju nav. Informācijas un cilvēku zināšanu trūkums negatīvi ietekmē uz ieguldījumu fondu attīstību, jo fondu pārvaldnieki, neveicot reklāmas pasākumus un neinformējot cilvēkus par savu pakalpojumu piedāvājumu, zaudē potenciālus ieguldītājus. Tie cilvēki, kas negrib uzņemties lielu risku, var izvēlēties konservatīvus ieguldījumu fondus, piemēram, obligāciju fondus, kuru riska pakāpe ir zema un, neskatoties uz to, ka arī ienesīguma līmenis ir zems, tas, tomēr, var reizēs pārspēt to ienesīgumu, kas veidojas no termiņnoguldījumiem bankās, jo

vairāku banku piedāvātas likmes ir smieklīgi mazas.

Bakalaura darba mērķis ir, pamatojoties uz ieguldījumu fondu teorijas izpēti un darbības analīzes rezultātiem, izstrādāt priekšlikumus ieguldījumu fondu darbības pilnveidošanai Latvijā.

Mērķa sasniegšanai darba autors noteica sekojošus uzdevumus:

- izpētīt ieguldījumu fondu teorētiskus aspektus, darbības pamatus un attīstības vēsturi;
- izvērtēt informāciju par ieguldījumu fondu veidiem, riskiem, priekšrocībām un trūkumiem;
- izpētīt tiesību aktus, kuri regulē ieguldījumu pārvaldes sabiedrību un ieguldījumu fondu darbību Latvijā;
- apkopot Finanšu un kapitāla tirgus komisijas statistiskus datus un pārskatus par ieguldījumu fondu darbību un attīstību;
- analizēt Finanšu un kapitāla tirgus komisijas statistiskus datus par ieguldījumu fondu darbības rezultātiem;
- salīdzināt ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu darbības rezultātus;
- izanalizēt Latvijas iedzīvotāju 2019. gada aptaujas par finanšu pratību rezultātus;
- izanalizēt Ziemeļamerikas, Eiropas un Āzijas galveno akciju tirgus indeksu lieluma izmaiņas;
- ņemot vērā iegūtus rezultātus, izdarīt secinājumus un izstrādāt priekšlikumus ieguldījumu fondu darbības pilnveidošanai Latvijā.

Bakalaura darba mērķa un uzdevumu sasniegšanai autors izmantoja sekojošas pētījuma metodes:

- kvantitatīvā datu analīzes metode;
- grafiskā metode;
- salīdzināšanas metode;
- aprakstošā metode.

Darbā izstrādei autors izmantoja specializēto literatūru, pētnieciskus darbus, Latvijas Republikas likumus, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas statistiskus datus, vērtspapīru tirgus statistiskus datus, Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas un internetā pieejamus materiālus latviešu, angļu un krievu valodās.

Bakalaura darba pētījuma periods ir no 2016. gada sākuma līdz 2021. gada 7. maijam. Šis periods tika izvēlēts, lai atspoguļotu pēc iespējas aktuālākus pieejamus datus par ieguldījumu fondiem un akciju tirgus indeksiem līdz autora pētījuma uzsākšanas brīdim un

apskatītu, kā Covid-19 dēļ izraisīta pandēmija ietekmēja ieguldījumu fondu tirgu un cik lielā mērā ieguldījumu fondu tirgus atjaunojas pēc vispārēja vērtspapīru tirgus krituma 2020. gada sākumā.

Bakalaura darbs sastāv no trim nodaļām.

Pirmajā nodaļā tika izpētīti ieguldījumu fondu teorētiskie aspekti, it īpaši ieguldījumu fondu būtība un veidi, attīstības vēsture, ar ieguldījumu fondiem saistītie riski, fondu priekšrocības un trūkumi, kā arī likumi, noteikumi un direktīvas, kas regulē ieguldījumu pārvaldes sabiedrību un ieguldījumu fondu darbību Latvijā.

Otrajā nodaļā tika analizēti Finanšu un kapitāla tirgus komisijas ieguldījumu fondu statistiskie dati sadalījumā pa ceturkšņiem un gadiem un tika atspoguļotas ieguldījumu pārvaldes sabiedrību un ieguldījumu fondu skaita izmaiņas, fondu aktīvu apjoma un struktūras izmaiņas, fondu ienesīguma apjoma izmaiņas sadalījumā pa fondu veidiem un fondu pārvaldīšanas izdevumu apjoma izmaiņas sadalījumā pa fondu veidiem pārskata periodā, lai noteiktu ieguldījumu fondu attīstības tendences un izvērtētu atsevišķu fondu veidu darbības rezultātu atšķirības, kā arī tika salīdzināti ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu darbības rezultāti, lai noskaidrotu, kādi fondi bija efektīvāk pārvaldīti un kuriem bija lielākais ienesīgums.

Trešajā nodaļā tika veikta Latvijas iedzīvotāju 2019. gada aptaujas par finanšu pratību rezultātu analīze, lai secinātu, cik lielā mērā iedzīvotāji ir informēti par pieejamiem finanšu pakalpojumiem, kādi ir iedzīvotāju ienākumu avoti, kā iedzīvotāji plāno savu budžetu un kādā veidā uzkrāj savus līdzekļus, un izdarītu priekšlikumus ieguldījumu fondu pārvaldniekiem potenciālo investoru piesaistīšanai. Papildus autors analizēja Ziemeļamerikas, Eiropas un Āzijas galveno akciju tirgus indeksu lieluma izmaiņas, lai secinātu, kuru valstu akciju tirgiem ir straujāka attīstība, un izdarītu priekšlikumus ieguldījumu fondu pārvaldniekiem par to, kuru valstu akciju tirgiem ir lielāks potenciālais ienesīgums.

Trešajā nodaļā veiktā vērtspapīru tirgus analīze ir sašaurināta no visu IF ieguldījumu objektu izpēti (t.i. obligācijas, fondu daļas u.c.) līdz akciju tirgus izpētei pamatojoties uz to, ka, pēc autora viedokļa, lielākais potenciālais ienesīgums ir tieši akcijām, tāpēc, lai sniegtu ieguldījumu fondu pārvaldniekiem priekšlikumus ienesīguma palielināšanai, autors nolēma izpētīt konkrēti akciju tirgus, lai secinātu, kuru valstu akciju tirgos ir potenciāli iespējams vairāk nopelnīt.

1. IEGULDĪJUMU FONDU TEORĒTISKIE ASPEKTI

1.1. Ieguldījumu fondu būtība un veidi

Ieguldījumu fonds ir kopīgs fonds, kurā tiek apvienotu vairāku investoru līdzekļi ar mērķi tos ieguldīt tālāk un iegūt no tiem augļus. Šādā veidā ieguldījumu fondiem ir pieeja pie liela līdzekļu apjoma, kuru ir iespējams ieguldīt dažādos investīciju objektos, piemēram, akcijās, obligācijās utt. Ieguldīt savus līdzekļus ieguldījumu fondos var gan fiziskās, gan juridiskās personas, kurām ir velme palielināt savu līdzekļu apjomu vai arī paaugstināt to pārvaldīšanas efektivitāti.¹

Parasti izšķir divus ieguldījumu fondu veidus – atvērtie un slēgtie fondi.

Atvērtie fondi – šo fondu ieguldījumu apliecībām ir augsta likviditāte, jo fondu pārvaldes sabiedrības nodrošina to pārdošanu vai atpirkšanu jebkurā laikā pēc fiksētas cenas, kura tiek aprēķināta katru dienu tirdzniecības dienas beigās. Ja investors gribēs ieguldīt savus līdzekļus atvērtajā fondā, tad šī fonda pārvaldnieks var jebkurā brīdī emitēt jaunas ieguldījumu apliecības skaitā, kas ir atkarīgs no investora ieguldāmo līdzekļu apjoma. Atvērtu fondu ieguldījumu apliecību vērtība tiek aprēķināta, sadalot fonda tīro aktīvu vērtību ar emitēto ieguldījumu apliecību skaitu.

Slēgtie fondi – šie fondi ir līdzīgi akciju sabiedrībām. Kad fonds tiek nodibināts, ieguldījumu pārvaldes sabiedrība iegūst kādu līdzekļu apjomu no sākotnējiem investoriem un, pēc tām, emitē noteiktu ieguldījumu apliecību skaitu, kas ir atkarīgs no apliecību nominālvērtības. Pārvaldes sabiedrība vairs neemitēs jaunas ieguldījumu apliecības un, ja kāds investors gribēs tās nopirkt, tad tas būs iespējams tikai tad, ja sākotnējais apliecību turētājs tos pārdos. Salīdzinājumā ar atvērtu fondu pārvaldniekiem, slēgto fondu pārvaldniekiem nav pienākuma atpirkt no ieguldītājiem viņiem piederošas apliecības, tāpēc slēgto fondu apliecības nav tik likvīdas, jo, lai tos pārdotu, ir nepieciešams atrast pircēju. Tādēļ, slēgto fondu apliecības bieži tiek tirgotas biržās, lai paaugstinātu to likviditāti. Slēgto ieguldījumu fondu apliecību cena, atšķirībā no atvērtu fondu apliecību cenas, nav fiksēta un tā ir atkarīga ne tikai no fonda portfeļa vērtības, bet arī no apliecību pieprasījumā un piedāvājumā tirgū.

Atvērtiem un slēgtiem fondiem arī ir kopīgas pazīmes, ka piemērs, to pārvaldes sabiedrības par fondu līdzekļu pārvaldīšanu iekasē komisijas maksu.²

Vēl viens fondu veids ir **alternatīvo ieguldījumu fondi** – tie var būt gan atvērtie, gan³

¹ Saksonova Svetlana (2010). *Indivīds kā pāterētājs (e-grāmata)*. Rīga: LU. Pieejams: <https://profizgl.lu.lv/mod/book/view.php?id=16580&chapterid=3239>

² Apsītis, Ģ., Aščuks, I., Cērps, U., Kokorevičs, G., Ozols, Ģ., Sedlenieks, A., Zuļģis, H. (2003). *Vērtspapīru tirgus zinības*. Rīga: Jumava. 74.-75.lpp.

³ Alternatīvo ieguldījumu fondi. FKTK Klientu Skola. Pieejams: <https://www.klientuskola.lv/lv/finansu-pakalpojumi/26-alternativo-ieguldijumu-fondi.html> (skatīts 05.01.2021.)

slēgtie. Galvenā alternatīvo ieguldījumu fondu atšķirība no ieguldījumu fondiem ir tas, ka tie ietver sevī plašas ieguldījumu iespējas, jo AIF ieguldījumu objektu izvēle nav ierobežota ar likumdošanu, tas nozīmē, ka AIF pārvaldniekam ir iespēja investēt ne tikai regulētā tirgū, bet arī citos objektos, t.i. nekustāmais īpašums, komercsabiedrību kapitāla daļas, dārgmetāli, atvasinātie finanšu instrumenti u.c. Neierobežotas darbības dēļ AIF arī piemīt augstāka riska pakāpe, salīdzinājuma ar ieguldījumu fondiem.⁴

Ieguldījumu fondu vēsture aizsākās 18. gadsimta otrajā pusē, kad 1774. gadā Nīderlandes tirgotājs un brokeris Ābrahams van Ketvičs izveidoja trastu ar nosaukumu Eendragt Maakt Magt (Vienotība Rada Spēku). Trasta nodibināšana notika pēc 1772. – 1773. gada finanšu krīzes un Van Ketviča mērķis bija sniegt iespēju mazajiem investoriem ar ierobežotiem līdzekļiem diversificēt tos. Riska diversifikācija tika panākta, ieguldot Austrijā, Dānijā, Vācijā, Spānijā, Zviedrijā, Krievijā un dažādās koloniālās plantācijās Centrālajā un Dienvidamerikā.⁵ Trasta līdzekļi bija ieguldīti ārvalstu valdību un banku emitētās obligācijās un plantāciju aizdevumos Rietumindijā.⁶

1779. gadā Ābrahams van Ketvičs izveidoja savu otro fondu ar nosaukumu Concordia Res Parvae Crescunt, kas latīņu valodā bija Eendragt Maakt Magt. Kaut arī Van Ketviča otrais fonds līdzinājās viņa pirmajam gan nosaukumā, gan struktūrā, svarīga atšķirība bija tā, ka viņš izvēlējās lielāku brīvību ieguldījumu politikā. Fonda prospektā bija norādīts tikai tās, ka līdzekļi būs ieguldīti stabilos vērtspapīros, kā arī tos, uz kuru cenu krituma pamatā ir iespējams nopelnīt uz spekulācijām un iegādāties tos zem viņu iekšējas vērtības.⁷

K. Geerts Ruvenhorsts savā darbā min, ka pirmais ieguldījumu fonds ārpus Nīderlandes ir Foreign and Colonial Government Trust, kas bija dibināts 1868. gadā Londonā.⁸ Tomēr R. Rasels savā grāmatā raksta, ka agrākais ieguldījumu fonds ārpus Nīderlandes ir Société Civile Genèveoise d'Emploi de Fonds, kas bija izveidots 1849. gadā Šveicē.⁹

ASV ieguldījumu fondu vēsture aizsākās 1894. gadā, kad bija nodibināts pirmais slēgtais fonds ar nosaukumu Boston Personal Property Trust.¹⁰

Ieguldījumu fondi kā atvērtie fondi pirmo reizi parādījās ASV 1924. gadā, tās bija¹¹

⁴ Alternatīvo ieguldījumu fondi. FKTK Klientu Skola. Pieejams: <https://www.klientuskola.lv/lv/finansu-pakalpojumi/26-alternativo-ieguldijumu-fondi.html> (skatīts 05.01.2021.)

⁵ Geert Rouwenhorst, K. (2004). *The Origins of Mutual Funds*. Yale School of Management, Yale ICF Working Paper No. 04-48. p.3.

⁶ turpat 7.lpp.

⁷ turpat 13.lpp.

⁸ turpat 18.lpp.

⁹ Russell Ray (2007). *An Introduction to Mutual Funds Worldwide*. John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester, West Sussex PO19 8SQ, England. p.6.

¹⁰ turpat 7.lpp.

¹¹ turpat 8.lpp.

Massachusetts Investors Trust.¹²

ASV ieguldījumu fondu tirgus stipri cieta no 1929. gada akciju tirgus kraha un tā izraisītas Lielās Depresijas, kas kopumā ievērojami nobremzēja ieguldījumu fondu attīstību. Pēc šīs krīzes ASV bija izveidota Vērtspapīru un biržu komisija, kā arī bija pieņemti 1933. gada Vērtspapīru likums un 1934. gada Vērtspapīru biržas likums, kā arī tika ieviesti vairāki svarīgi drošības pasākumi, kas paredzēti ieguldītāju aizsardzībai, tostarp ceturkšņa pārskatu iesniegšana Vērtspapīru un biržu komisijai, kā arī prasība, lai fonda prospekts būtu pieejams investoriem.

Ieguldījumu fondu nozare ASV patiešām sāka attīstīties pēc Otrā pasaules kara un 20. gadsimta 50. gados sāka uzplaukt. Līdz 1951. gadam darbojās vairāk nekā 100 ieguldījumu fondi un nākamo divdesmit gadu laikā tika izveidoti vairāk nekā 150 papildu fondi. 20. gadsimta 60. gados piedzima agresīvi izaugsmes fondi, kas akcentējas uz augsto tehnoloģiju uzņēmumu akcijām.¹³

Svarīgi jauninājumi notika 20. gadsimta 70. gados, kad uzsāka darbību naudas tirgus fondi. Šie fondi konkurēja ar bankām, piedāvājot ar tirgu saistītu peļņu un zemākas starpības, nekā tradicionālie bankas noguldījumi, vienlaikus nodrošinot likviditāti un vieglu piekļuvi pie līdzekļiem. Naudas tirgus fondi tika izveidoti ASV, reaģējot uz normatīvajiem ierobežojumiem, kas aizliedza ASV bankām maksāt tirgus procentu likmes par saviem privātpersonu noguldījumiem laikā, kad augstās inflācijas dēļ tirgus likmes bija ļoti augstas, salīdzinot ar noteiktajiem griestiem bankās. Viņi arī sasniedza augstu attīstības līmeni citās valstīs ar stingriem banku depozītu likmju ierobežojumiem, piemēram, Francijā, Grieķijā un Japānā. Akciju un obligāciju fondu pieaugums atsākās 1980. gadu sākumā, kad sāka uzlaboties makroekonomiskie rādītāji un akciju tirgi, bet strauja izaugsme aizsākas tikai 20. gadsimta 90. gadu sākumā.¹⁴

Atkarībā no stratēģijas, kuras ietvaros fondu pārvaldnieki īsteno ieguldījumu politiku, ieguldījumu fondus var sadalīt trijās grupās:

- **Sabalansētās stratēģijas grupa.** Šīs grupas fondi iegulda savus līdzekļus gan akcijās, gan vērtspapīros ar fiksēto ienesīgumu. Iespējamie ienākumi šai grupai ir lielāki par¹⁵

¹² Russell Ray (2007). *An Introduction to Mutual Funds Worldwide*. John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester, West Sussex PO19 8SQ, England. p.8.

¹³ A Brief History of Mutual Funds. MutualFunds.com. Pieejams: <https://mutualfunds.com/education/mutual-funds-brief-history/> (skatīts 10.01.2021.)

¹⁴ Deepthi Fernando, Klapper Leora, Sulla Víctor, Vittas Dimitri (2003). *The Global Growth of Mutual Funds*. World Bank Policy Research Working Paper 3055, World Bank, Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO. p.11.

¹⁵ Kā ieguldīt brīvos finanšu līdzekļus. LV portāls. Pieejams: <https://lvportals.lv/skaidrojumi/194868-ka-ieguldit-brivos-finansu-lidzeklus-2009> (skatīts 15.01.2021.)

ienākumiem no termiņnoguldījumiem un no konservatīvas stratēģijas ieguldījumu fondiem. Sabalansētas stratēģijas fondi pārsvarā veic ieguldījumus vērtspapīros ar fiksēto ienākumu, piemēram, obligācijās, kā arī termiņnoguldījumos, un līdz pusei no fonda kopēja aktīvu apjoma iegulda akcijās vai akciju fondos;

- **Konservatīvās stratēģijas grupa.** Šīs grupas fondi pārsvarā iegulda savus līdzekļus tā saucamos bezriskā vērtspapīros, kuriem ir fiksētais ienesīgums, tas var būt obligācijas ar augstu kredīta reitingu (valsts obligācijas, korporāciju obligācijas u.c.), kā arī ir iespējama ieguldīšana naudas tirgus fondos un līdzekļu izvietošana termiņnoguldījumu veidā. Iespējamie ienākumi šai grupai ir lielāki par ienākumiem no termiņnoguldījumiem, bet parasti nepārsniedz ienākumus no citu stratēģijas grupu fondiem. Konservatīvās stratēģijas fondi ir visdrošākie, viņiem ir zems riska līmenis, bet arī ienesīguma līmenis ir zems;
- **Aktīvās stratēģijas grupa.** Šīs grupas fondi lielāko daļu savu līdzekļu iegulda akcijās un pārējos līdzekļus var ieguldīt instrumentos ar fiksēto ienākumu – obligācijās, termiņnoguldījumos u.c. Iespējamie ienākumi šai grupai ir lielāki par ienākumiem no termiņnoguldījumiem, no konservatīvas stratēģijas ieguldījumu fondiem un no sabalansētās stratēģijas ieguldījumu fondiem. Aktīvās stratēģijas ieguldījumu fondi ir visriskantākie, viņiem ir augsta riska pakāpe, bet arī potenciālo ienesīgumu līmenis ir augsts.¹⁶

Investori, ieguldot savus līdzekļus ieguldījumu fondos, var nopelnīt šādos veidos:

- **Dividenžu maksājumi** – atkarībā no vērtspapīru portfeļa sastāva, ieguldījumu fondi var pelnīt dividenžu veidā no portfelī esošajiem vērtspapīriem. Pēc tam fondi izmaksā šos ienākumus saviem investoriem (no tiem atskaitot izdevumus);
- **Kapitāla pieauguma sadale** – ieguldījumu fondiem piederošiem vērtspapīriem var pieaugt cena un, kad fonds šos vērtspapīrus pārdos, viņam radīsies kapitāla pieaugums. Parasti, gada beigās ieguldījumu fondi šos gūtus ienākumus (atskaitot visus zaudējumus) sadala starp investoriem;
- **NAV pieaugums** – ja ieguldījumu fondu vērtspapīru portfeļa tirgus vērtība pieaug, tad, attiecīgi, palielinās fondu tīrā aktīvu vērtība. Ja investors iegādājas fonda daļas par¹⁷

¹⁶ Kā ieguldīt brīvos finanšu līdzekļus. LV portāls. Pieejams: <https://lvportals.lv/skaidrojumi/194868-ka-ieguldit-brivos-finansu-lidzeklus-2009> (skatīts 15.01.2021.)

¹⁷ Mutual Funds and ETFs. U.S. Securities and Exchange Commission. Pieejams: <https://www.investor.gov/sites/investorgov/files/2019-02/mutual-funds-ETFs.pdf> (skatīts 18.01.2021.)

zemāku cenu, nekā tā ir pašlaik, tad viņš var pārdot šīs daļas, lai saņemtu peļņu.¹⁸

Atkarībā no ieguldījumu objekta var izšķirt dažādus fondu veidus.

Akciju fondi (Equity Fund) pārsvarā iegulda savus līdzekļus akcijās. Šiem fondiem parasti ir lielāks ienesīguma līmenis un arī augstāks risks zaudēt naudu. Ir iespējams izvēlēties no dažiem akciju fondu veidiem, piemēram, ir fondi, kas orientējas uz akcijām, par kurām maksā dividendes un ir fondi, kas iegulda akcijās atkarībā no uzņēmumu tirgus kapitalizācijas (maza, vidēja vai liela kapitāla).¹⁹

Obligāciju fondi (Bond Fund) lielāko daļu savu aktīvu iegulda ilgtermiņa, vidēja termiņa un īstermiņa obligācijās. Šiem fondiem piemīt stabilitāte un mazāks risks, jo obligāciju cenas īpaši nesvārstās. Obligāciju fondi daļu no saviem līdzekļiem arī var ieguldīt akcijās, lai palielinātu ienesīgumu, bet ar to arī palielināsies risks.²⁰

Indeksu fondi (Index Fund) investē vērtspapīros, kuri ir iekļauti kaut kāda indeksa aprēķinā. Indeksu fondi attiecas pie pasīvās pārvaldības fondiem – šeit pārvaldītājs praktiski neietekmē uz rezultātiem, viņš darbojas pēc stratēģijas “pirkt un turēt”. Viņa uzdevums ir nevis pārspēlēt tirgu, bet būt vienādam ar tirgu. Augošā akciju tirgū indeksu fondi, parasti, aizņem augšējās reitingu rindas pēc ienesīguma. Indeksu fondu, kuri investē akcijās, trūkums ir augsts risks – kad akciju tirgus krīt, indeksu fonds kritīs tikpat strauji.

Naudas tirgus fondi (Money Market Fund) ir viskonservatīvākie un vismazāk ienesīgie. Bet tajos nepastāv ne diskonti, ne prēmijas. Tā ir alternatīva bankas noguldījumam, ja jums vajag izvietot līdzekļus uz īso laiku.²¹

Nekustamā īpašuma fondi (Real Estate Fund). Šie fondi var būt iedalīti divās galvenās grupās. Pirmā grupa ir tie fondi, kuru ieguldījumu objekts ir tieši nekustamais īpašums, t.i. ēkas, zeme, telpas u.tml. Otra grupa ir tie fondi, kas izmanto ieguldītāju līdzekļus hipotekāro kredītu izsniegšanai, kuri ir nodrošināti ar nekustāma īpašuma ķīlu. Pastāv arī tie fondi, kuri apvieno minēto fondu grupu ieguldījumu stratēģiju un gan iegulda pārvaldāmus līdzekļus nekustamajā īpašumā, gan izsniedz hipotekārus kredītus.²²

¹⁸ Mutual Funds and ETFs. U.S. Securities and Exchange Commission. Pieejams: <https://www.investor.gov/sites/investorgov/files/2019-02/mutual-funds-ETFs.pdf> (skatīts 18.01.2021.)

¹⁹ 7 common types of mutual funds. Ontario Securities Commission. Pieejams: <https://www.getsmarteraboutmoney.ca/invest/investment-products/mutual-funds-segregated-funds/7-common-types-of-mutual-funds/> (skatīts 21.01.2021.)

²⁰ Зверев В. А., Зверева А. В., Евсюков С. Г., Макеев А. В. (2014). *Рынок ценных бумаг: Учебник для бакалавров*. Москва, ИТК “Дашков и К”, с.176.

²¹ Какие бывают ПИФы. 2stocks. Pieejams: <https://2stocks.ru/2.0/russian/pif/general/cats> (skatīts 30.12.2020.)

²² Apsītis, Ģ., Aščuks, I., Cērps, U., Kokorevičs, G., Ozols, Ģ., Sedlenieks, A., Zuļģis, H. (2003). *Vērtspāpīru tirgus zinības*. Rīga: Jumava. 76.lpp.

Ieņēmumu fondi (Income Fund) tiecas nodrošināt saviem investoriem regulāru fiksēto ienākumu plūsmu. Lai sasniegt šo mērķi viņi var investēt obligācijās, valsts vērtspapīros vai privileģētās akcijās, kuri izmaksā lielas dividendes. Ieņēmumu fondus ir pieņemts uzskatīt par konservatīvo investēšanas veidu, jo viņi izvairās no investīcijām ar augsto risku.

Sabalansētie fondi (Balanced Fund). Šo fondu mērķis ir piedāvāt investoriem vienu investīciju fondu, kurš nodrošinās viņiem kā peļņas pieaugumu, tā arī regulāro ienākumu. Lai to sasniegt, fondi vienlaicīgi investē gan akcijās (priekš peļņas pieaugumam), gan obligācijās (priekš regulāram ienākumam). Parasti, investīciju sadalījums šajos fondos ir 50/50. No vienas puses, tāda proporcija ļauj fondiem saglabāt savu ienākumu tirgus krišanas laikā, no otras puses, viņu ienākumi ir mazāki par akciju fondu ienākumiem, kad tirgus aug.

Opciju un fjūčeru fondi (Option And Futures Fund). Tie ir vieni no riskantākajiem fondiem, jo viņiem nepieder akcijas un vērtspapīri, ar kuriem viņi veic operācijas. Tādiem fondiem pieder tikai tiesības vai pienākumi uz šo finanšu instrumentu pirkšanu vai pārdošanu noteiktajā laikā nākotnē. Opciju un fjūčeru fondu galvenais mērķis ir ienākumu saņemšana no finanšu instrumenta cenas izmaiņām.²³

Hedžfondi (Hedge Fund). Šie fondi strādā visos tirgos un iegulda visādos vērtspapīros un viņu atvasinājumos.²⁴ Hedžfondi var tikt agresīvi pārvaldīti vai izmantot atvasinātus finanšu instrumentus un kredītplecus gan iekšzemes, gan starptautiskajos tirgos ar mērķi gūt augstu peļņu. Bet pastāv ierobežojums – ir grūti kļūt par hedžfonda investoru, jo minimālais investīciju apjoms ir ļoti liels.²⁵

Biržā tirgotie fondi (Exchange Traded Fund) ir fondi, kuru ieguldījumu apliecības tiek tirgotas biržā un kuru ieguldījumu portfeļa struktūra parasti atkārto kādu izvēlēto bāzes aktīvu. Par šo bāzes aktīvu var kalpot dažādā veida izejvielas, kādu valstu valūtas, fondu indeksi u.c. aktīvi. Biržā tirgoto fondu līdzekļu pārvaldes stratēģija var būt orientēta gan uz bāzes aktīva cenas pieaugumu, gan uz bāzes aktīva cenas samazinājumu. Šo fondu ieguldījumu apliecības tirgojas līdzīgi parastām akcijām un nopirkt vai pārdot tos ir iespējams jebkurā laikā no tirdzniecības atvēršanas līdz slēgšanai.²⁶

²³ Виды инвестиционных фондов. BizKiev. Pieejams: <http://bizkiev.com/content/view/429/617/> (skatīts 30.12.2020.)

²⁴ Инвестиционные хедж-фонды. Открытый журнал. Pieejams: <https://journal.open-broker.ru/investments/investicionnye-hedzh-fondy/> (skatīts 30.12.2020.)

²⁵ Hedge Fund. Investopedia. Pieejams: <https://www.investopedia.com/terms/h/hedgefund.asp> (skatīts 30.12.2020.)

²⁶ Акции, опции и ETF. Renesource Capital. Pieejams: <https://www.renesource.com/lv/tirgi/akcijas-opcijas-un-etf/apraksts> (skatīts 30.12.2020.)

Fondu fondi (Fund Of Funds) iegulda savus līdzekļus cita veida fondos. Citiem vārdiem sakot, šo fondu portfeļi sastāv no citu fondu daļām. Šāda veida ieguldījumi aizstāj tiešus ieguldījumus akcijās, obligācijās u.c. vērtspapīros.²⁷

Mērķa datuma fondi (Target Date Funds) ir akciju, obligāciju un citu ieguldījumu kopums. Laika gaitā fondu vērtspapīru portfeļa struktūra pakāpeniski mainās atbilstoši fonda ieguldīšanas stratēģijai. Mērķa datuma fondi, kuri arī ir pazīstami, ka dzīves cikla fondi, ir paredzēti personām ar konkrēto pensionēšanas datumu.²⁸

1.2.Riski, saistītie ar ieguldījumu fondiem

Pieņemot lēmumu pirkt ieguldījumu fondu apliecības, investoram jābūt skaidram priekšstatam par to, ka katram ieguldījumu fondam, atkarībā no tā politikas, var būt raksturīgi dažādi riski, kuri attiecās uz viņu ieguldījumu objektiem. Šie riski var negatīvi ietekmēt fondu darbību, radot zaudējumus fondam un, attiecīgi, radot zaudējumus investoram, jo kopā ar fonda līdzekļu apjomam samazināsies arī ieguldījumu fonda apliecību vērtība. Zemāk ir norādīti, pēc autora domām, galvenie riski, kas var būt saistīti ar ieguldījumu fondu darbību.

Tirgus risks. Šis risks aptver visu veidu ieguldījumus. Galvenais faktors, kas ietekmē vērtspapīru cenu, ir šo vērtspapīru emitentu un kapitāla tirgus darbības rezultāti. Uz šo rezultātu ietekmē dažādi faktori, piemēram, ekonomiskie un politiskie nosacījumi, kas piemīt konkrētai valstij, kā arī vispārīgais globālās ekonomikas stāvoklis.

Procentu likmju risks. Ja fonds iegulda savus līdzekļus vērtspapīros, kas nes procentu pelņu, tad šis fonds ir pakļauts riskam, kas ir saistīts ar procentu likmju izmaiņām. Šis risks var iestāties gadījumā, kad notiek procentu likmju svārstības valūtai, kurā ir denominēti fondam piederoši vērtspapīri. Vērtspapīriem, par kuriem ir paredzēti procentu ienākumi, var samazināties cena gadījumā, ja tirgū pieaug procentu likme.

Kredītrisks. Iespējams, ka kādam emitentam, kuru vērtspapīrus savā portfelī tur fonds, var rasties problēmas ar maksāspēju. Parāda vērtspapīri ir cieši saistīti ar viņu emitentu kredītrisku, kuru novērtēšanai bieži izmanto emitentam piešķirtu kredītreitingu. Emitenta, kuram ir zems kredītreitings, parāda vērtspapīriem parasti tiek piešķirts augstāks kredītrisks, nekā tiem parāda vērtspapīriem, kuru emitentiem ir labāks kredītreitings. Ja tiek konstatēts, ka parāda vērtspapīru emitentam ir finansiālās grūtības, tad šis fakts var negatīvi ietekmēt uz šo²⁹

²⁷ Fund Of Funds (FOF). Investopedia. Pieejams: <https://www.investopedia.com/terms/f/fundsoffunds.asp> (skatīts 26.01.2021.)

²⁸ Mutual Funds. U.S. Securities and Exchange Commission. Pieejams: <https://www.investor.gov/introduction-investing/investing-basics/investment-products/mutual-funds-and-exchange-traded-1> (skatīts 01.02.2021.)

²⁹ Informācija par riskiem, kas ir saistīti ar ieguldījumu fondiem. SEB banka. Pieejams: https://www.seb.lv/sites/default/files/web/files/webstorage/product_documents/SEB_fondu_riski.pdf (skatīts 03.02.2021.)

vērtspapīru vērtību (atsevišķos gadījumos to cena var nonākt līdz nullei) un uz maksājumiem par šiem vērtspapīriem (var gadīties, ka procentu maksājumi netiks veikti vispār).

Saistību neizpildes risks. Neviens vērtspapīru emitents nav pilnībā aizsargāts no riska, ka var iestāties kāda ārkārtēja situācija, kura ietekmēs viņa spēju pildīt savas saistības un pat rūpīgi atlasot vērtspapīrus savam portfelim, nav iespējams pilnīgi izvairīties no šī riska.

Likviditātes risks. Pēc būtības fondiem jātur savā portfelī tādas vērtspapīrus, kurus pēc nepieciešamības jebkurā laikā būs iespējams realizēt pēc tirgus vērtības, bet var gadīties tā, ka noteiktajos periodos var rasties grūtības ar šo vērtspapīru pārdošanu, kas var būt saistītas ar cenu svārstībām tirgū vai ar kādiem citiem nelabvēlīgajiem faktoriem.

Darījumu partneru un norēķinu risks. Slēdzot darījumus, fonds ir pakļauts riskam, ka darījumu partneris neizpildīs savas līgumā noteiktas saistības. Norēķinu risks ir saistīts ar to, ka var būt veiktas kļūdas, veicot bezskaidras naudas maksājumus, vai kādu tehnisko problēmu dēļ tiks apturēta norēķinu sistēmu darbība.

Valūtas risks. Ja fondam pieder aktīvi, kas ir izteikti ārvalstu valūtā, tad fonds ir pakļauts valūtas riskam. Ārvalstu valūtas vērtības izmaiņas attiecībā pret fonda bāzes valūtu var izraisīt to aktīvu vērtības samazināšanu, kuri ir izteikti šajā ārvalstu valūtā.

Valsts risks/ģeogrāfiskās teritorijas risks. Investīcijām, kas tiek veiktas ierobežotas ģeogrāfiskās teritorijas tirgū, ir augstāki riski, jo šiem tirgiem ir raksturīga zemāka likviditāte un augstāks jūtīgums pret izmaiņām. Ieguldot līdzekļus valstīs, kuru ekonomika un politika pārdzīvo attīstības procesu, ir nepieciešams ņemt vērā, ka šo valstu tirgiem piemīt nepastāvīgums, kurš var izraisīt gan pozitīvas, gan negatīvas sekas.³⁰

1.3. Ieguldījumu fondu priekšrocības un trūkumi

Ieguldījumu fondiem ir daudz priekšrocību:

- **Ienesīguma līmenis** – pat fondiem ar viskonservatīvāko ieguldīšanas politiku ienesīgums būs augstāks nekā likmes, kuras bankas piedāvā klientu termiņnoguldījumiem;
- **Profesionāla pārvaldīšana** – investoriem nav nepieciešams pašiem pārvaldīt savus līdzekļus, jo to investora vietā darīs fonda pārvaldnieki, kuri uz savas pieredzes un zināšanu pamatā analizēs tirgus un meklēs labākas un izdevīgākas iespējas investora naudas ieguldīšanai;³¹

³⁰ Informācija par riskiem, kas ir saistīti ar ieguldījumu fondiem. SEB banka. Pieejams: https://www.seb.lv/sites/default/files/web/files/webstorage/product_documents/SEB_fondu_riski.pdf (skatīts 03.02.2021.)

³¹ Investīciju fondi – mūsdienīgs un ienesīgs naudas līdzekļu ieguldīšanas veids. Pieejams: <https://www.tvnet.lv/5071763/investiciju-fondi-musdienigs-un-ienesigs-naudas-lidzeklu-ieguldisanas-veids> (skatīts 07.02.2021.)

- **Pasaules finanšu tirgu pieejamība** – tā kā ieguldījumu fondi apvieno vairāku investoru līdzekļus, viņu pārvaldībā atrodas ievērojams naudas apjoms, kurš ļauj piekļūt pie pasaules fondu tirgiem un dod iespēju tirgot vērtspapīrus lielos daudzumos, kas ļauj pārvaldniekiem iekonomēt uz komisijas maksām, tādējādi samazinot izmaksas, kas ir saistītas ar vērtspapīru pirkšanu vai pārdošanu;
- **Likviditāte** – atvērto ieguldījumu fondu daļas var viegli pārdot jebkurā laikā, kas ļauj investoriem ātri piekļūt pie naudas līdzekļiem;³²
- **Diversifikācija** – ieguldījumu fondu aktīvi tiek ieguldīti dažādos finanšu instrumentos ar dažādām riska pakāpēm un arī var būt ieguldīti dažādos reģionos, tādējādi diversificējot fonda portfeli un samazinot kopējo risku;³³
- **Ienākumu reinvestēšana** – vēl viens ieguldījumu fondu ieguvums ir tas, ka tie ļauj atkārtoti ieguldīt savas dividendes un procentus fondu daļās. Faktiski investoram ir iespējams palielināt savu portfeli, nemaksājot komisijas maksas par papildu ieguldījumu fondu daļu iegādi;³⁴
- **Viegli iestāties** – vairāku fondu daļām ir zema tirgus cena, kas ļauj gandrīz jebkurai ieinteresētai personai ieguldīt fondā savus brīvus naudas līdzekļus;
- **Ieguldījumu fondu daudzveidība** – pastāv vairāki ieguldījumu fondu veidi un katram investoram ir iespēja izvēlēties sev piemērotāku, atkarībā no ieguldījuma objektiem, riska pakāpes u.c. faktoriem;
- **Laika ekonomija** – ieguldītājiem nav nepieciešams pašiem analizēt tirgus un pirkt vai pārdot vērtspapīrus, jo viņu vietā to darīs fondu pārvaldnieki, kas ļauj ievērojami samazināt laiku, kuru tērē ieguldītāji sava portfeļa uzraudzībai.³⁵

Tomēr, ieguldījumu fondiem pastāv arī dažādi trūkumi:

- **Fonda pārvaldītājs** – ieguldot līdzekļus fondā, investoram ir jāpaļaujas uz fonda pārvaldītāja profesionalitāti un pieredzi;³⁶

³² Investīciju fondi – mūsdienīgs un ienesīgs naudas līdzekļu ieguldīšanas veids. Pieejams: <https://www.tvnet.lv/5071763/investiciju-fondi-musdienigs-un-ienesigs-naudas-lidzeklu-ieguldisanas-veids> (skatīts 07.02.2021.)

³³ Залибекова Д. З. (2014). *Преимущества паевых инвестиционных фондов*. Гуманитарные, социально-экономические и общественные науки, (9), 319-321.

³⁴ Инвестиционные фонды: преимущества и недостатки. Arbetov.com. Pieejams: <https://arbetov.com/investicionnye-fondy-preimushhestva-i-nedostatki> (skatīts 08.02.2021.)

³⁵ Kā ieguldīt brīvus finanšu līdzekļus. LV portāls. Pieejams: <https://lvportals.lv/skaidrojumi/194868-ka-ieguldit-brivos-finansu-lidzeklus-2009> (skatīts 15.01.2021.)

³⁶ Disadvantages of mutual funds. Mutual Funds Resource Center. Pieejams: <http://www.mutualfundsresource.com/disadvantages.html> (skatīts 12.02.2021.)

- **Darbības ierobežojumi** – dažiem fondiem pastāv ierobežojumi, kurus nosaka likumi, valdība vai uzraugoša institūcija;
- **Izmaksas** – ir jāmaksā komisijas maksu fondam par pārvaldīšanu, kā arī dažiem fondiem pastāv komisijas par fonda daļu pirkšanu vai pārdošanu. Papildus izmaksas izraisa maksa bankai, kurā ir atvērts vērtspapīru konts, par konta apkalpošanu;
- **Zaudējumu risks** – ieguldījumu fondi negarantē ienesīgumu un fakts, ka jūsu līdzekļus pārvalda profesionāls, nenozīmē, ka jums obligāti būs ieņēmumi. Kā arī ieguldījumu fonda iepriekšējie pozitīvie darbības rezultāti nenozīmē, ka nākotnē rezultāti arī būs pozitīvi;
- **Pārmērīga diversifikācija** – lai gan diversifikācijai ir dažādas priekšrocības, pastāv nepilnības attiecībā uz pārmērīgu diversifikāciju. Jo vairāk vērtspapīrus jūs turat, jo mazāk iespējams, ka izjutīsiet to individuālo atdevi no kopējā portfeļa. Tas nozīmē, ka, lai gan risks samazināsies, arī potenciālais ienesīgums samazināsies;³⁷
- **Naudas vilkšana** – ieguldījumu fondiem ir jāuztur daļu no aktīviem naudā, lai varētu atpirkt no ieguldītājiem fonda daļas un saglabāt likviditāti pirkumiem;³⁸
- **Ienākuma nodoklis** – ja no fonda daļu pārdošanas ir iegūti ienākumi, tad no tiem ir jāmaksā nodokli, kura likme Latvijā ir 20%.³⁹

1.4. Ieguldījumu fondu tiesiskais regulējums

Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likums

Latvijā ieguldījumu pārvaldes sabiedrība darbojas saskaņā ar Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likumu, Komerclikumu, saviem statūtiem un arī citiem normatīvajiem noteikumiem. IPS dibina, kā akciju sabiedrību un tai var būt vienīgi vārda akcijas. IPS nosaukumā jāiekļauj vārdkopu “ieguldījumu pārvaldes sabiedrība” vai saīsinājumu “IPS”. IPS minimālam pamatkapitālam jābūt 125 000 EUR. IPS var uzsākt sniegt savus pakalpojumus tikai pēc licences saņemšanas no FKTK.

Kā pamatdarbību, IPS pārvalda ieguldījumu fondus, kā arī valsts fondēto pensiju shēmu līdzekļus. IF pārvalde ietver sevī sekojošus pakalpojumu veidus:

- IF līdzekļu pārvalde;⁴⁰

³⁷ Недостатки паевых инвестиционных фондов (ПИФов). Берг. Pieejams: <http://berg.com.ua/mutual-funds/disadvantages-of-mutual-funds/> (skatīts 12.02.2021.)

³⁸ What Is a Mutual Fund – Definition, Types, Pros & Cons. Money Crashers. Pieejams: <https://www.moneycrashers.com/mutual-fund-types-pros-cons/> (skatīts 15.02.2021.)

³⁹ Latvijas Republikas likums Par iedzīvotāju ienākuma nodokli, pieņemts 11.05.1993.

⁴⁰ Latvijas Republikas Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likums, pieņemts 18.12.1997.

- IF administrēšana (informācijas sniegšana saviem klientiem, likumu un prasību izpildes uzraudzība, fonda daļu emisija un atpirkšana, grāmatvedības kārtošana, juridisko jautājumu risināšana utt.);
- IF mārketing (reklāma, tirgus pētīšana, ieguldītāju piesaistīšana utt.).

Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība arī var individuāli pārvaldīt ieguldītāju vērtspapīru portfeļus, papildus IF pārvaldei.

Runājot par ieguldījumu fondiem, šī likuma izpratnē IF ir atvērta veida fonds, kura pārvaldniekam ir pienākums atpirkt fonda daļas no turētājiem mēneša laikā pēc pieprasījuma saņemšanas. IF var būt dibināts, ka fonds ar apakšfondiem. IF nosaukumā ir jāiekļauj vārdkopu “investīciju fonds”, “ieguldījumu fonds” vai saīsinājumu “IF”, kā arī, izvēloties nosaukumu, ir jāpievērš uzmanību, lai nosaukumam būtu būtiskās atšķirības no citiem Latvijā reģistrētiem fondiem. IF un to apakšfondu manta tiek turēta un pārvaldīta šķirti no citiem pārvaldes sabiedrības pārvaldībā esošiem līdzekļiem.

Ja IPS nolēma pierēģistrēt ieguldījumu fondu, tad tai ir nepieciešams iesniegt FKTK sekojošus dokumentus:

- IF prospekts;
- informāciju, kas paredzēta IF ieguldītājiem;
- IF nolikumu;
- līgumu ar turētājbanku (kopā ar darbinieku sarakstu, kuri atbildēs par turētājbankas funkciju izpildi).

Darījumus, kas ir saistīti ar ieguldījumu fonda mantu, pārvaldes sabiedrība veic sadarbībā ar fonda turētājbanku. Par ieguldījumu fonda, kas ir reģistrēts Latvijā, turētājbanku var būt vai nu kredītiestāde, kurai ir licence darboties Latvijā, vai nu ārvalstu kredītiestādes, kurai ir licence darboties Latvijā, filiāle. Ieguldījumu fonda līdzekļi tiek turēti fonda turētājbankā atvērtajos norēķinu kontos.

Fonda turētājbankai ir pienākums turēt fonda līdzekļus, nodrošināt, ka darījumi ar ieguldījumu fonda daļām notiek saskaņā ar visiem to regulējošiem dokumentiem un normatīvajiem dokumentiem, nodrošināt, ka fonda daļu cena tiks rēķināta saskaņā ar attiecīgiem normatīvajiem dokumentiem, kā arī citi šajā likumā minētie pienākumi.

Ieguldījumu fonda daļām var būt piešķirtas dažādas klases, atkarībā no to specifikas (nominālvērtība, valūta, balsstiesības, piemērojamas maksas utt.)⁴¹

⁴¹ Latvijas Republikas Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likums, pieņemts 18.12.1997.

Ieguldījumu fonda līdzekļus ir iespējams ieguldīt šādos objektos: pārvedamie vērtspapīri, noguldījumi kredītiestādēs, naudas tirgus instrumenti, kā arī citos instrumentos, kuri ir minēti šajā likumā. Tomēr IF līdzekļus nevar ieguldīt dārgmetālos un ar atvasinātajos instrumentos ar iepriekš minēto bāzes aktīvu. Tajā pašā laikā daļu no ieguldījumu fonda līdzekļiem var ieguldīt likvīdos aktīvos apjomos, kuri ir nepieciešami IF darbībai.⁴²

Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likums

Latvijā alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku var dibināt, ka kapitālsabiedrību. AIF pārvaldnieks darbojas saskaņā ar Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likumu, Komerclikumu, ES tiesību aktiem u.c. normatīvajiem dokumentiem. Pārvaldnieks drīkst uzsākt savu darbību tikai pēc licences saņemšanas no FKTK. AIF pārvaldnieka nosaukumā jābūt iekļautai vārdkopai “alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieks” vai saīsinājumam “AIFP”.

Kā pamatdarbību, AIF pārvaldnieks veic alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldi, kas sevī ietver AIF līdzekļu un riska pārvaldi. Papildus AIF pārvaldnieks ir tiesīgs veikt AIF administrēšanu (informācijas sniegšana saviem klientiem, likumu un prasību izpildes uzraudzība, fonda daļu emisija un atpirkšana, grāmatvedības kārtošana, juridisko jautājumu risināšana utt.), izplatīt AIF ieguldījumu apliecības, kā arī veikt darbības, kas ir saistītas ar AIF līdzekļu pārvaldi.

AIF var pārvaldīt vai nu iekšējais, vai nu ārējais pārvaldnieks.

Iekšējais pārvaldnieks ir pats AIF, kuru dibina akciju sabiedrības formā. Šāds pārvaldnieks nav tiesīgs pārvaldīt cita fonda līdzekļus, kā arī sniegt citam fondam pakalpojumus, kas ir saistīti ar administratīvo vadību, ieguldījumu apliecību izplatīšanu, kā arī nevar veikt citam fondam darbības, kas ir saistītas ar līdzekļu pārvaldi. Iekšējam pārvaldniekam minimālam dibināšanas kapitālam jābūt 300 000 EUR.

Ārējais pārvaldnieks ir kapitālsabiedrība, kurai ir tiesības pārvaldīt AIF, kuru tā var dibināt kā komercsabiedrību vai kā lietu kopību, un kuru par pārvaldnieku iecel šīs AIF vai viņa pilnvarota persona. Ārējam pārvaldniekam minimālam dibināšanas kapitālam jābūt 125 000 EUR.

Runājot par alternatīvo ieguldījumu fondiem, tie var būt gan atvērtie, gan slēgtie un tos ir iespējams dibināt, ka akciju sabiedrību, komandītsabiedrību vai lietu kopību, kā arī AIF papildus var būt apakšfondi. AIF nosaukumā jābūt vārdkopai “alternatīvo ieguldījumu fonds” vai saīsinājumam “AIF” un fonda nosaukumam ir būtiski jāatšķiras no citu Latvijā reģistrēto⁴³

⁴² Latvijas Republikas Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likums, pieņemts 18.12.1997.

⁴³ Latvijas Republikas Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likums, pieņemts 09.07.2013.

fundu nosaukumiem.

Atvērta AIF pārvaldniekam ir pienākums pēc pieprasījumu saņemšanas mēneša laikā atpirkt fonda daļas no investoriem.

Slēgta AIF pārvaldnieks nedrīkst atpirkt fonda daļas no investoriem.

Atkarībā no AIF formas, par tā dibināšanas dokumentu ir uzskatāmi šādi dokumenti:

- fondam, kā lietu kopībai – AIF pārvaldes nolikums;
- fondam, kā komandītsabiedrībai – sabiedrības līgums;
- fondam, kā akciju sabiedrībai – statūti.

Ja AIFP nolēma pierēģistrēt alternatīvo ieguldījumu fondu, tad tam ir nepieciešams iesniegt FKTK sekojošus dokumentus:

- informāciju par ieguldīšanas stratēģiju;
- ja ir paredzēta sviras finansējuma izmantošana – AIFP politiku tās izmantošanai;
- riska profila pazīmes;
- AIF dibināšanas dokumentu;
- līgumu ar turētājbanku;
- citus likumā minētus dokumentus un informāciju.

Darījumi, kas ir saistīti ar alternatīvo ieguldījumu fonda mantu, tiek veikti sadarbībā ar fonda turētājbanku. Par AIF, kas ir reģistrēts Latvijā, turētājbanku var būt kredītiestāde, kurai ir licence darboties Latvijā, ārvalstu kredītiestādes, kurai ir licence darboties Latvijā, filiāle, ieguldījumu brokeru sabiedrība, kurai ir licence darboties Latvijā, kā arī ārvalstu ieguldījumu brokeru sabiedrības filiāle Latvijā, kurai ir atļauja ieguldījumu pakalpojumu sniegšanai un vērtspapīru turēšanai.

Alternatīvo ieguldījumu fonda turētājbankai ir pienākums uzturēt AIF vai tā pārvaldnieka līdzekļus, nodrošināt, ka darījumos ar fonda ieguldījumu apliecībām būs ievēroti visi tos regulējošos tiesību aktos minēti noteikumi, nodrošināt, ka fonda ieguldījumu apliecību cena tiks rēķināta saskaņā ar attiecīgiem normatīvajiem aktiem, kā arī citi šajā likumā minētie pienākumi.

Alternatīvo ieguldījumu fonda daļām var būt piešķirtas dažādas klases, atkarībā no to specifikas (nominālvērtība, valūta, balsstiesības, piemērojamas maksas utt.) AIF līdzekļi var būt ieguldīti nekustamā īpašumā, kapitālsabiedrību pamatkapitāla daļās un dažādos citos vērtspapīros.⁴⁴

⁴⁴ Latvijas Republikas Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likums, pieņemts 09.07.2013.

**Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/65/EK par normatīvo un
administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo
ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU)**

Šī direktīva attiecās uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU), kuru mērķis ir ieguldīt līdzekļus pārvedamos vērtspapīros, naudas tirgus instrumentos un citos direktīvā minētos aktīvos, kā arī kuru ieguldījumu daļas pēc turētāju pieprasījuma ir iespējams izpirkt vai atpirkt no šiem uzņēmumiem. Direktīva nav attiecināma uz kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem, kuri ir dibināti slēgta veidā, kuri neveic savu ieguldījumu apliecību publisko tirdzniecību, kurām ir atļauts tirgot savas ieguldījumu apliecības tikai trešās valstīs u.c. uzņēmumiem, kuri neatbilst direktīvā minētām kategorijām.

Direktīvā ir minēti vairāki noteikumi, kuri nosaka dažādas prasības kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem, to skaitā darbības uzsākšanas nosacījumus, nosacījumus atļaujas saņemšanai un atsaukšanai, vispārīgus darbības nosacījumus, principus un pienākumus, prasības pamatkapitāla apjomam, saistības (pret vērtspapīru depozitāriju, ieguldījumu sabiedrībām, ieguldījumu politiku un ieguldītājiem), tiesības, termiņus periodisko un gada pārskatu iesniegšanai, kā arī tajos iekļaujamo informāciju, prospektā iekļaujamo informāciju, apvienošanas nosacījumus u.c. prasības.⁴⁵

**Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/61/ES par alternatīvo ieguldījumu
fondu pārvaldniekiem**

Šī direktīva attiecās uz alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem, kas veic savu darbību ES un kuri pārvalda vienu vai dažus alternatīvo ieguldījumu fondus (neatkarīgi no tā, vai pārvaldnieki un fondi ir reģistrēti ES, vai tie ir reģistrēti ārpus ES), kā arī nav svarīgs AIF veids (atvērtais vai slēgtais) un pārvaldnieka uzņēmuma veids. Direktīva nav attiecināma uz centrālajām bankām, kontrolakciju sabiedrībām un citām direktīvā minētām struktūrām un institūcijām.

Direktīvā ir minēti vairāki noteikumi, kuri nosaka dažādas prasības alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem, to skaitā vispārīgus darbības nosacījumus, pienākumus un principus, nosacījumus darbības uzsākšanai, prasības pamatkapitāla apjomam, nosacījumus atļaujas saņemšanai un atsaukšanai, riska un likviditātes pārvaldības principus, gada pārskata saturu un nodošanas termiņu, prasības informācijas sniegšanai ieguldītājiem un uzraudzības⁴⁶

⁴⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/65/EK par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU), pieņemta 13.07.2009.

⁴⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/61/ES par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem un par grozījumiem Direktīvā 2003/41/EK, Direktīvā 2009/65/EK, Regulā (EK) Nr. 1060/2009 un Regulā (ES) Nr. 1095/2010, pieņemta 08.06.2011

iestādēm, tiesības, u.c. prasības.⁴⁷

⁴⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/61/ES par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem un par grozījumiem Direktīvā 2003/41/EK, Direktīvā 2009/65/EK, Regulā (EK) Nr. 1060/2009 un Regulā (ES) Nr. 1095/2010, pieņemta 08.06.2011

2. IEGULDĪJUMU FONDU DARBĪBAS ANALĪZE LATVIJĀ

2.1. Ieguldījumu fondu darbības rezultāti un to analīze

Uz 2016. gada 31. decembri Latvijā darbojās 12 ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvaldīja 27 ieguldījumu fondus (sk. 2.1. tabulu).

2.1.tabula

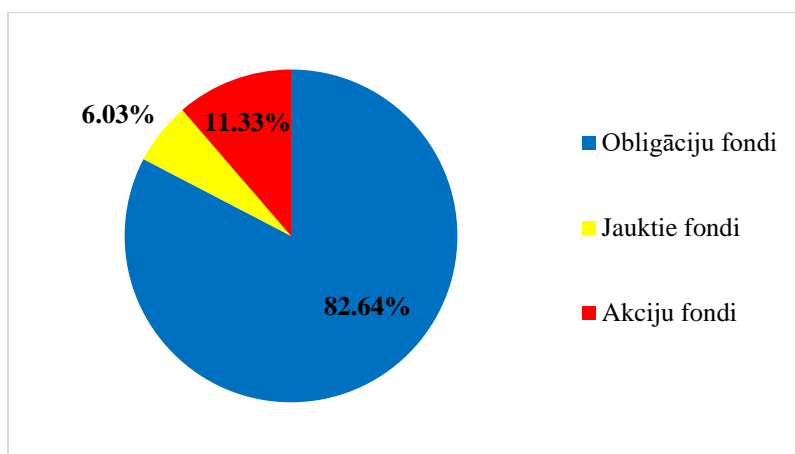
IPS un IF skaita izmaiņas 2016. gadā Latvijā

	31.03.2016.	30.06.2016.	30.09.2016.	31.12.2016.
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits	12	12	12	12
Ieguldījumu fondu skaits, t.sk.	29	27	27	27
atvērtie ieguldījumu fondi	28	27	27	27
slēgtie ieguldījumu fondi	1	0	0	0

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2016. gada pārskatu

Kā redzams pēc 2.1. tabulas, 2016. gada laikā ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits bija nemainīgs, bet ieguldījumu fondu skaits samazinājās par 2, jo tika likvidēti viens atvērtais un viens slēgtais fonds.

Runājot par ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjomu, 2016. gada beigās tie sastādīja 218,4 milj. EUR. Šos aktīvus veidoja obligāciju fondi, akciju fondi un jauktie fondi (sk. 2.1. att.).

2.1.att. Ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra 2016. gadā, sadalījumā pa fondu veidiem Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK pārskatu par finanšu un kapitāla tirgu 2016. gadā

Kā redzams pēc 2.1. attēla, vairāk nekā trīs ceturtdaļas no ieguldījumu fondu kopējiem aktīviem veidoja obligāciju fondi, pēc tiem ir akciju fondi, kuri veidoja nedaudz vairāk par vienu desmitdaļu un mazāko daļu veidoja jauktie fondi.

2016. gada beigās obligāciju fondiem aktīvu apjoms bija 180,4 milj. EUR, jauktiem fondiem aktīvu apjoms bija 13,2 milj. EUR un akciju fondiem aktīvu apjoms bija 24,7 milj.⁴⁸

⁴⁸ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

EUR.

Pēc aktīvu veidiem, uz 2016. gada 31. decembri ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra bija sekojoša: parāda vērtspapīri u.c. vērtspapīri ar fiksētu ienākumu – 77,74% (t.sk. komercsabiedrību parāda vērtspapīri – 55,85%, valsts un pašvaldību parāda vērtspapīri – 20,77% un pārējo emitentu vērtspapīri – 1,12%), ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības – 10,08%, prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm – 7,58%, akcijas u.c. vērtspapīri ar nefiksētu ienākumu – 3,95%, noguldījumi kredītiestādēs – 0,43%, atvasinātie finanšu instrumenti – 0,22% un nākamo periodu izdevumi un uzkrātie ienākumi – 0,002%.

2016. gadā lielākai ieguldījumu fondu daļai ienesīgums bija pozitīvs, ko pārsvarā ietekmēja valūta, kurā bija ieguldīti fondu līdzekļi. Labākie rezultāti eiro izteiksmē bija fondiem, kuru aktīvu pamatā bija Krievijas rublis, kura vērtība, attiecībā pret eiro, ievērojami pieauga gada laikā. Sadalot ieguldījumu fondus pēc ienesīguma, lielākais gada vidējais svērtais ienesīgums bija obligāciju fondiem – 11,3%, pēc tiem ir akciju fondi – 8,4% un mazākais gada ienesīgums bija jauktiem fondiem – 4,1%.

Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, attiecībā pret vidējiem aktīviem 2016. gadā lielākie izdevumi bija akciju fondiem – 2%, jauktiem fondiem – 1,5% un mazākie izdevumi bija obligāciju fondiem – 1,2%.

Uz 2017. gada 31. decembri Latvijā darbojās 12 ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvaldīja 27 ieguldījumu fondus (sk. 2.2. tabulu).

2.2.tabula

IPS un IF skaita izmaiņas 2017. gadā Latvijā

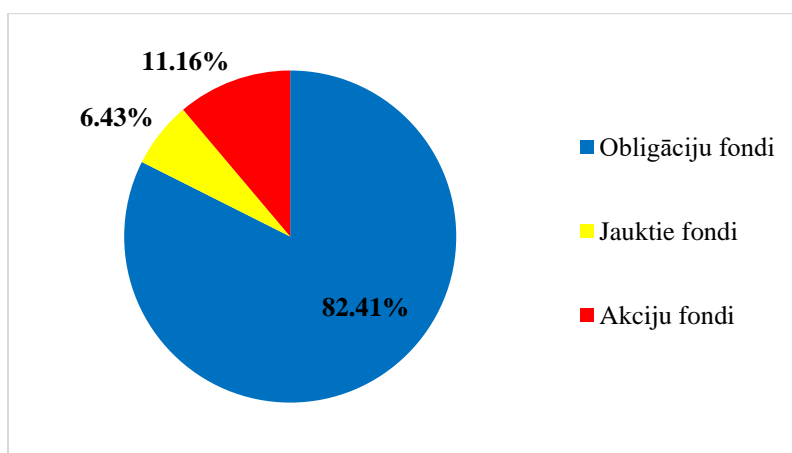
	31.03.2017.	30.06.2017.	30.09.2017.	31.12.2017.
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits	12	12	12	12
Ieguldījumu fondu skaits, t.sk.	27	27	27	27
atvērtie ieguldījumu fondi	27	27	27	27
slēgtie ieguldījumu fondi	0	0	0	0

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2017. gada pārskatu

Kā redzams pēc 2.2. tabulas, 2017. gada laikā ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits bija nemainīgs, kā arī nemainījās ieguldījumu fondu skaits, jo nebija ne dibināti jauni fondi, ne likvidēti kādi no esošajiem atvērtiem vai slēgtiem fondiem.

Runājot par ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjomu, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas samazinājās par 1% un 2017. gada beigās sasniedza 216,1 milj. EUR. Šos aktīvus veidoja obligāciju fondi, akciju fondi un jauktie fondi (sk. 2.2. att.).⁴⁹

⁴⁹ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

2.2.att. Ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra 2017. gadā, sadalījumā pa fondu veidiem Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK pārskatu par finanšu un kapitāla tirgu 2017. gadā

Kā redzams pēc 2.2. attēla, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, obligāciju fondu īpatsvars kopējo aktīvu apjomā samazinājās par 0,23 procentpunktiem no 82,64% līdz 82,41%, akciju fondiem īpatsvars samazinājās par 0,17 procentpunktiem no 11,33% līdz 11,16%, bet jauktiem fondiem īpatsvars palielinājās par 0,4 procentpunktiem no 6,03% līdz 6,43%.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2017. gadā obligāciju fondiem aktīvu apjoms samazinājās par 1,3%, gada beigās sasniedzot 178,1 milj. EUR, jauktiem fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 5,6%, gada beigās sasniedzot 13,9 milj. EUR un akciju fondiem aktīvu apjoms samazinājās par 2,6%, gada beigās sasniedzot 24,1 milj. EUR.

Pēc aktīvu veidiem, uz 2017. gada 31. decembri ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra bija sekojoša: parāda vērtspapīri u.c. vērtspapīri ar fiksētu ienākumu – 76,82% (t.sk. komercsabiedrību parāda vērtspapīri – 55,35%, valsts un pašvaldību parāda vērtspapīri – 20,14% un pārējo emitentu vērtspapīri – 1,34%), ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības – 10,51%, prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm – 5,92%, akcijas u.c. vērtspapīri ar nefiksētu ienākumu – 3,69%, noguldījumi kredītiestādēs – 2,82%, atvasinātie finanšu instrumenti – 0,24%.

2017. gadā lielākai ieguldījumu fondu daļai ienesīgums bija negatīvs, ko lielākoties ietekmēja valūta, kurā bija ieguldīti fondu līdzekļi. Labākie rezultāti eiro izteiksmē bija fondiem, kuru aktīvu pamatā bija eiro, bet sliktākie rezultāti bija tiem fondiem, kuru aktīvu pamatā bija ASV dolārs, kura vērtība, attiecībā pret eiro, ievērojami samazinājās gada laikā. Sadalot ieguldījumu fondus pēc ienesīguma, lielākais gada vidējais svērtais ienesīgums bija akciju fondiem – 3%, jauktiem fondiem – -0,2% un sliktākais ienesīgums bija obligāciju fondiem – -2,7%. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, akciju fondiem gada vidējais svērtais⁵⁰

⁵⁰ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

ienesīgums samazinājās par 5,4 procentpunktiem, jauktiem fondiem – par 4,3 procentpunktiem un obligāciju fondiem – par 14 procentpunktiem.

Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, attiecībā pret vidējiem aktīviem 2017. gadā lielākie izdevumi bija akciju fondiem – 2%, jauktiem fondiem – 1,6% un mazākie izdevumi bija obligāciju fondiem – 1,3%. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, pārvaldīšanas izdevumi akciju fondiem palika nemainīgi, bet jauktiem un obligāciju fondiem tie pieauga par 0,1 procentpunktu.

Uz 2018. gada 31. decembri Latvijā darbojās 11 ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvaldīja 23 ieguldījumu fondus (sk. 2.3. tabulu).

2.3.tabula

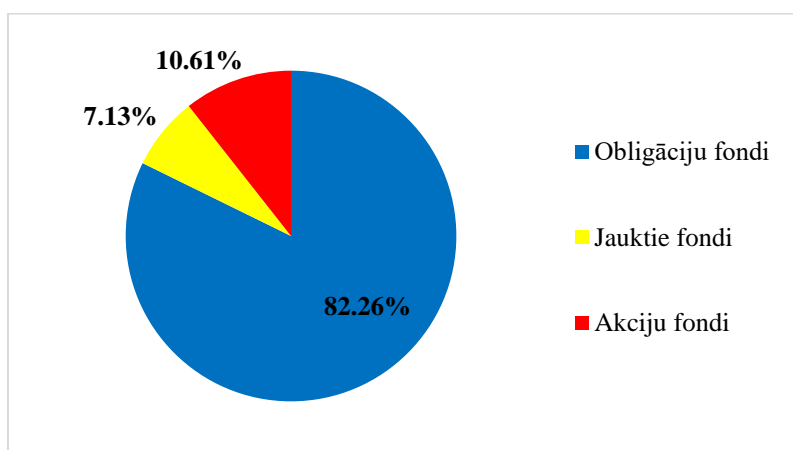
IPS un IF skaita izmaiņas 2018. gadā Latvijā

	31.03.2018.	30.06.2018.	30.09.2018.	31.12.2018.
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits	12	12	11	11
Ieguldījumu fondu skaits, t.sk.	26	26	26	23
atvērtie ieguldījumu fondi	26	26	26	23
slēgtie ieguldījumu fondi	0	0	0	0

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2018. gada pārskatu

Kā redzams pēc 2.3. tabulas, 2018. gada laikā tika likvidēta 1 ieguldījumu pārvaldes sabiedrība, kā arī tika likvidēti 4 atvērtie ieguldījumu fondi (uz 31.12.2017. darbojās 27 atvērtie ieguldījumu fondi), bet slēgto ieguldījumu fondu skaits palika nemainīgs.

Runājot par ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjomu, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas samazinājās par 6,02% un 2018. gada beigās sasniedza 203,1 milj. EUR. Šos aktīvus veidoja obligāciju fondi, akciju fondi un jauktie fondi (sk. 2.3. att.).⁵¹

2.3.att. Ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra 2018. gadā, sadalījumā pa fondu veidiem Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK pārskatu par finanšu un kapitāla tirgu 2018. gadā

⁵¹ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

Kā redzams pēc 2.3. attēla, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, obligāciju fondu īpatsvars kopējo aktīvu apjomā samazinājās par 0,15 procentpunktiem no 82,41% līdz 82,26%, akciju fondiem īpatsvars samazinājās par 0,55 procentpunktiem no 11,16% līdz 10,61%, bet jauktiem fondiem īpatsvars palielinājās par 0,7 procentpunktiem no 6,43% līdz 7,13%.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2018. gadā obligāciju fondiem aktīvu apjoms samazinājās par 6,2%, gada beigās sasniedzot 167,1 milj. EUR, jauktiem fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 4,3%, gada beigās sasniedzot 14,5 milj. EUR un akciju fondiem aktīvu apjoms samazinājās par 10,2%, gada beigās sasniedzot 21,6 milj. EUR.

Pēc aktīvu veidiem, uz 2018. gada 31. decembri ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra bija sekojoša: parāda vērtspapīri u.c. vērtspapīri ar fiksētu ienākumu – 78,34% (t.sk. komercsabiedrību parāda vērtspapīri – 55,45%, valsts un pašvaldību parāda vērtspapīri – 21,56% un pārējo emitentu vērtspapīri – 1,34%), ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības – 11,51%, prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm – 5,86%, akcijas u.c. vērtspapīri ar nefiksētu ienākumu – 3,46%, pārējie aktīvi – 0,67% un atvasinātie finanšu instrumenti – 0,15%.

2018. gadā lielākai ieguldījumu fondu daļai ienesīgums bija negatīvs, jo gada laikā vērtspapīru tirgos bija ievērojamas negatīvas tendences, kuru dēļ investori pārdeva sev piederošas ieguldījumu fondu daļas vairāk, nekā pirka. Pozitīvs ienesīgums eiro izteiksmē lielākoties bija obligāciju fondiem, kuru aktīvu pamatā bija ASV dolārs, kura vērtība, attiecībā pret eiro, palielinājās gada laikā. Sadalot ieguldījumu fondus pēc ienesīguma, lielākais gada vidējais svērtais ienesīgums bija obligāciju fondiem – -0,06%, pēc tiem ir jauktie fondi – -3,6% un mazākais gada ienesīgums bija akciju fondiem – -9%. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, akciju fondiem gada vidējais svērtais ienesīgums samazinājās par 12 procentpunktiem, jauktiem fondiem – par 3,4 procentpunktiem, bet obligāciju fondiem palielinājās par 2,64 procentpunktiem.

Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, attiecībā pret vidējiem aktīviem 2018. gadā lielākie izdevumi bija akciju fondiem – 1,9%, jauktiem fondiem – 1,5% un mazākie izdevumi bija obligāciju fondiem – 1,3%. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, pārvaldīšanas izdevumi obligāciju fondiem palika nemainīgi, bet jauktiem un akciju fondiem tie samazinājās par 0,1 procentpunktu.

Uz 2019. gada 31. decembri Latvijā darbojās 11 ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvaldīja 24 ieguldījumu fondus (sk. 2.4. tabulu).⁵²

⁵² Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

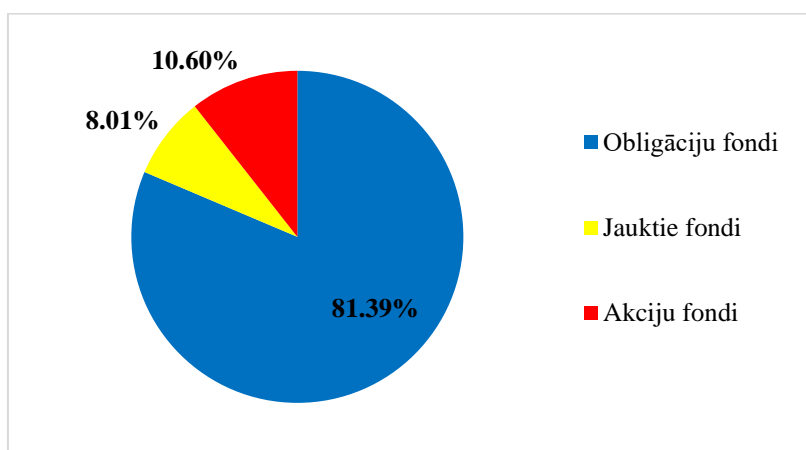
IPS un IF skaita izmaiņas 2019. gadā Latvijā

	31.03.2019.	30.06.2019.	30.09.2019.	31.12.2019.
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits	11	11	11	11
Ieguldījumu fondu skaits, t.sk.	24	24	24	24
atvērtie ieguldījumu fondi	24	24	24	24
slēgtie ieguldījumu fondi	0	0	0	0

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2019. gada pārskatu

Kā redzams pēc 2.4. tabulas, 2019. gada laikā ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits palika nemainīgs un tika dibināts 1 atvērtais ieguldījumu fonds (uz 31.12.2018. darbojās 23 atvērtie ieguldījumu fondi), bet slēgto ieguldījumu fondu skaits palika nemainīgs.

Runājot par ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjomu, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas palielinājās par 11,7% un 2019. gada beigās sasniedza 226,9 milj. EUR. Šos aktīvus veidoja obligāciju fondi, akciju fondi un jauktie fondi (sk. 2.4. att.).

2.4.att. Ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra 2019. gadā, sadalījumā pa fondu veidiem Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK pārskatu par finanšu un kapitāla tirgu 2019. gadā

Kā redzams pēc 2.4. attēla, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, obligāciju fondu īpatsvars kopējo aktīvu apjomā samazinājās par 0,87 procentpunktiem no 82,26% līdz 81,39%, akciju fondiem īpatsvars samazinājās par 0,01 procentpunktu no 10,61% līdz 10,60%, bet jauktiem fondiem īpatsvars palielinājās par 0,88 procentpunktiem no 7,13 līdz 8,01%.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2019. gadā obligāciju fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 10,5%, gada beigās sasniedzot 184,7 milj. EUR, jauktiem fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 25,6%, gada beigās sasniedzot 18,2 milj. EUR un akciju fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 11,6%, gada beigās sasniedzot 24,1 milj. EUR.

Pēc aktīvu veidiem, uz 2019. gada 31. decembri ieguldījumu fondu kopējo aktīvu⁵³

⁵³ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

struktūra bija sekojoša: parāda vērtspapīri u.c. vērtspapīri ar fiksētu ienākumu – 78,01% (t.sk. komercsabiedrību parāda vērtspapīri – 54,64%, valsts un pašvaldību parāda vērtspapīri – 22,62% un pārējo emitentu vērtspapīri – 0,74%), ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības – 12,02%, prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm – 4,64%, pārējie aktīvi – 2,65%, akcijas u.c. vērtspapīri ar nefiksētu ienākumu – 2,55% un atvasinātie finanšu instrumenti – 0,13%.

2019. gadā visiem ieguldījumu fondiem bija pozitīvs ienesīgums. Lielākais ienesīgums eiro izteiksmē bija tiem fondiem, kuru aktīvu pamatā bija ASV dolārs, kura vērtība, attiecībā pret eiro, palielinājās gada laikā. Sadalot ieguldījumu fondus pēc ienesīguma, lielākais gada vidējais svērtais ienesīgums bija akciju fondiem – 24,8%, pēc tiem ir jauktie fondi – 14,7% un mazākais gada ienesīgums bija obligāciju fondiem – 12,7%. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, akciju fondiem gada vidējais svērtais ienesīgums palielinājās par 33,8 procentpunktiem, jauktiem fondiem – par 18,3 procentpunktiem un obligāciju fondiem – par 12,76 procentpunktiem.

Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, attiecībā pret vidējiem aktīviem 2019. gadā lielākie izdevumi bija akciju fondiem – 1,9%, jauktiem fondiem – 1,4% un mazākie izdevumi bija obligāciju fondiem – 1,3%. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, pārvaldīšanas izdevumi akciju un obligāciju fondiem palika nemainīgi, bet jauktiem fondiem tie samazinājās par 0,1 procentpunktu.

Uz 2020. gada 31. decembri Latvijā darbojās 11 ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvaldīja 23 ieguldījumu fondus (sk. 2.5. tabulu).

2.5.tabula

IPS un IF skaita izmaiņas 2020. gadā Latvijā

	31.03.2020.	30.06.2020.	30.09.2020.	31.12.2020.
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits	11	11	11	11
Ieguldījumu fondu skaits, t.sk.	24	25	23	23
atvērtie ieguldījumu fondi	24	25	23	23
slēgtie ieguldījumu fondi	0	0	0	0

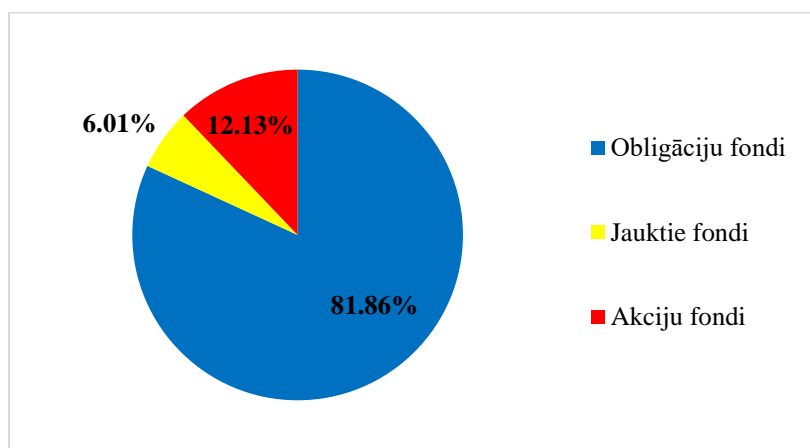
Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2020. gada pārskatu

Kā redzams pēc 2.5. tabulas, 2020. gada laikā ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits un arī slēgto ieguldījumu fondu skaits palika nemainīgs. 2. ceturksnī tika dibināts 1 atvērtais ieguldījumu fonds, tomēr 3. ceturksnī tika likvidēti 2 atvērtie ieguldījumu fondi.

Runājot par ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjomu, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas palielinājās par 9% un 2020. gada beigās sasniedza 248.1 milj. EUR. Šos aktīvus⁵⁴

⁵⁴ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

veidoja obligāciju fondus, akciju fondus un jauktos fondus (sk. 2.5. att.).

2.5.att. Ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra 2020. gadā, sadalījumā pa fondu veidiem Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK pārskatu par finanšu un kapitāla tirgu 2020. gadā

Kā redzams pēc 2.5. attēla, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, obligāciju fondu īpatsvars kopējo aktīvu apjomā palielinājās par 0,47 procentpunktiem no 81,39% līdz 81,86%, akciju fondiem īpatsvars palielinājās par 1,53 procentpunktiem no 10,60% līdz 12,13%, bet jauktiem fondiem īpatsvars samazinājās par 2 procentpunktiem no 8,01% līdz 6,01%.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2020. gadā obligāciju fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 10%, gada beigās sasniedzot 203,1 milj. EUR, akciju fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 25%, gada beigās sasniedzot 30,1 milj. EUR, bet jauktiem fondiem aktīvu apjoms samazinājās par 18%, gada beigās sasniedzot 14,9 milj. EUR.

Pēc aktīvu veidiem, uz 2020. gada 31. decembri ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra bija sekojoša: parāda vērtspapīri u.c. vērtspapīri ar fiksētu ienākumu – 76,04% (t.sk. komercsabiedrību parāda vērtspapīri – 58,43%, valsts un pašvaldību parāda vērtspapīri – 16,89% un pārējo emitentu vērtspapīri – 0,72%), ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības – 10,77%, prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm – 6,24%, akcijas u.c. vērtspapīri ar nefiksētu ienākumu – 4,61%, pārējie aktīvi – 1,57% un atvasinātie finanšu instrumenti – 0,77%.

2020. gada sākumā Covid-19 izraisītas pandēmijas dēļ fondu tirgi pārdzīvoja krīzi, kura lielā mērā ietekmēja ieguldījumu fondu darbības rezultātus. Labākie rezultāti bija tiem fondiem, kuru vērtspapīru portfelī bija lielāks akciju īpatsvars. Arī tiem fondiem, kuru vērtspapīru portfelim bija augsts diversifikācijas līmenis, lielākoties, izdevās saglabāt pozitīvo ienesīgumu, jo šāda pieeja palīdzēja samazināt zaudējumus. Sliktākie rezultāti bija obligāciju fondiem, kā arī tiem fondiem, kuru aktīvu pamatā bija ASV dolārs, kura vērtība, attiecībā pret eiro, samazinājās gada laikā. Sadalot ieguldījumu fondus pēc ienesīguma, lielākais gada⁵⁵

⁵⁵ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

vidējais svērtais ienesīgums bija akciju fondiem – 4,51%, pēc tiem ir jauktie fondi – 1,48% un mazākais gada ienesīgums bija obligāciju fondiem – -2,85%. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, akciju fondiem gada vidējais svērtais ienesīgums samazinājās par 20,29 procentpunktiem, jauktiem fondiem – par 13,22 procentpunktiem un obligāciju fondiem – par 15,55 procentpunktiem.

Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, attiecībā pret vidējiem aktīviem 2020. gadā lielākie izdevumi bija akciju fondiem – 1,7%, jauktiem fondiem – 1,3% un mazākie izdevumi bija obligāciju fondiem – 1,2%. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, pārvaldīšanas izdevumi akciju fondiem samazinājās par 0,2 procentpunktiem, bet jauktiem un obligāciju fondiem tie samazinājās par 0,1 procentpunktu.

2.2. Alternatīvo ieguldījumu fondu darbības rezultāti un to analīze

Uz 2016. gada 31. decembri Latvijā darbojās 12 alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieki, kas pārvaldīja 16 alternatīvo ieguldījumu fondus (sk. 2.6. tabulu).

2.6.tabula

AIFP un AIF skaita izmaiņas 2016. gadā Latvijā

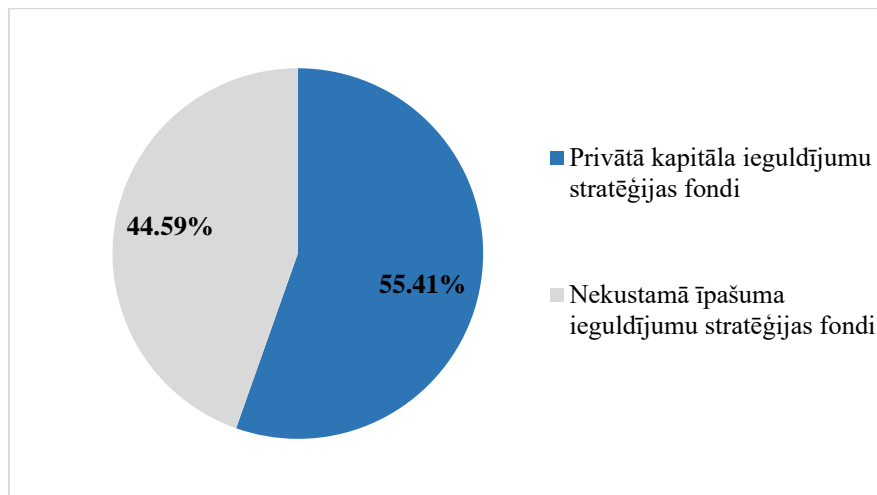
	31.03.2016.	30.06.2016.	30.09.2016.	31.12.2016.
Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits, t.sk.	12	12	12	12
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvalda alternatīvos ieguldījumu fondus	4	4	4	4
Alternatīvo ieguldījumu fondu skaits	15	14	16	16

Avots: Autors izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2016. gada pārskatu

Kā redzams pēc 2.6. tabulas, 2016. gada laikā alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits bija nemainīgs, ka arī nemainījās ieguldījumu pārvaldes sabiedrību, kas pārvalda alternatīvo ieguldījumu fondus, skaits, bet alternatīvo ieguldījumu fondu skaits 2. ceturksnī samazinājās par 1 un 3. ceturksnī palielinājās par 2.

Runājot par alternatīvo ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjomu, 2016. gada beigās tie sastādīja 143,3 milj. EUR. Šī kopējā apjoma struktūru, sadalījumā pēc fondu ieguldījumu stratēģijām, var redzēt 2.6. attēlā.⁵⁶

⁵⁶ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

2.6.att. AIF kopējo aktīvu struktūra 2016. gadā, sadalījumā pēc fondu ieguldījumu stratēģijām Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK pārskatu par finanšu un kapitāla tirgu 2016. gadā

Kā redzams pēc 2.6. attēla, kopējo aktīvu apjoma lielāko daļu sastādīja privātā kapitāla ieguldījumu stratēģijas fondi un mazāko daļu sastādīja nekustamā īpašuma ieguldījumu stratēģijas fondi.

2016. gada beigās privātā kapitāla ieguldījumu stratēģijas fondu aktīvu apjoms bija 79,4 milj. EUR un nekustamā īpašuma ieguldījumu stratēģijas fondiem tās bija 63,9 milj. EUR.

Pēc aktīvu veidiem, uz 2016. gada 31. decembri alternatīvo ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra bija sekojoša: vērtspapīri – 39,68%, ieguldījumu īpašums – 24,68%, ilgtermiņa aizdevumi – 22,78%, īstermiņa noguldījumi kredītiestādēs – 10,39%, prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm – 1,48%, nākamo periodu izdevumi un uzkrātie ienākumi – 0,47% un pārējie aktīvi – 0,52%.

2016. gadā vidējais svērtais ienesīgums alternatīvo ieguldījumu fondiem bija 9,9%.

Pārvaldīšanas izdevumi, attiecībā pret vidējiem aktīviem, alternatīvo ieguldījumu fondiem 2016. gadā bija 3,3%.

Uz 2017. gada 31. decembri Latvijā darbojās 16 alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieki, kas pārvaldīja 20 alternatīvo ieguldījumu fondus (sk. 2.7. tabulu).⁵⁷

⁵⁷ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

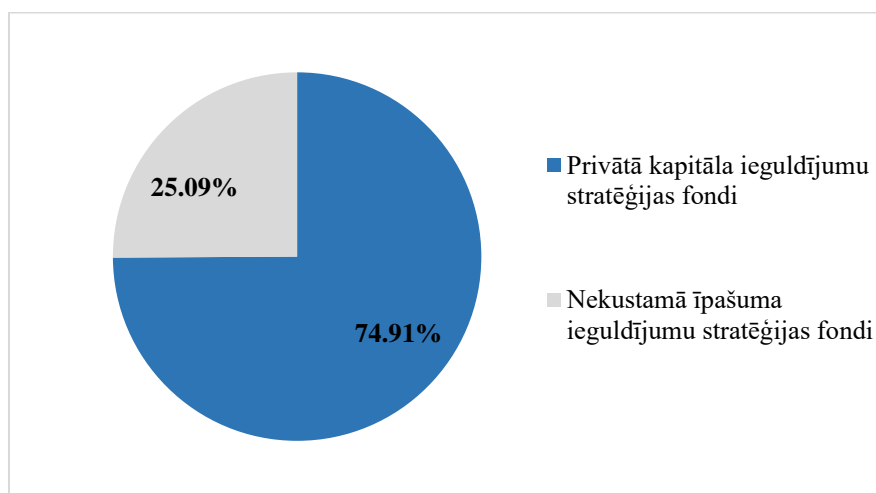
AIFP un AIF skaita izmaiņas 2017. gadā Latvijā

	31.03.2017.	30.06.2017.	30.09.2017.	31.12.2017.
Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits, t.sk.	13	13	16	16
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvalda alternatīvos ieguldījumu fondus	4	3	3	4
Alternatīvo ieguldījumu fondu skaits	17	17	17	20

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2017. gada pārskatu

Kā redzams pēc 2.7. tabulas, 2017. gada laikā alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits palielinājās par 4 (uz 31.12.2016. darbojās 11 pārvaldnieki), tajā pašā laikā ieguldījumu pārvaldes sabiedrību, kas pārvalda alternatīvo ieguldījumu fondus, skaits 2. ceturksnī samazinājās uz 1, bet 4. ceturksnī atgriežas uz sākotnējo skaitu. Alternatīvo ieguldījumu fondu skaits pirmo 3. ceturksņu laikā bija nemainīgs, bet 4. ceturksnī palielinājās par 3.

Runājot par alternatīvo ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjomu, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas samazinājās par 4,2% un 2017. gada beigās sasniedza 137,5 milj. EUR. Šī kopējā apjoma struktūru, sadalījumā pēc fondu ieguldījumu stratēģijām, var redzēt 2.7. attēlā.

2.7.att. AIF kopējo aktīvu struktūra 2017. gadā, sadalījumā pēc fondu ieguldījumu stratēģijām Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK pārskatu par finanšu un kapitāla tirgu 2017. gadā

Kā redzams pēc 2.7. attēla, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, privātā kapitāla ieguldījumu stratēģijas fondu īpatsvars kopējo aktīvu apjomā palielinājās par 19,5 procentpunktiem no 55,41% līdz 74,91% un nekustamā īpašuma ieguldījumu stratēģijas fondiem īpatsvars kopējo aktīvu apjomā, attiecīgi, samazinājās par 19,5 procentpunktiem no⁵⁸

⁵⁸ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

44,59% līdz 25,09%.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2017. gadā privātā kapitāla ieguldījumu stratēģijas fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 29%, gada beigās sasniedzot 103 milj. EUR, kas ir saistīts ar jauno iemaksu veikšanu no fondu investoru puses, bet nekustamā īpašuma ieguldījumu stratēģijas fondiem aktīvu apjoms samazinājās par 46%, gada beigās sasniedzot 34,5 milj. EUR, kas ir saistīts ar ieguldījumu izmaksām investoriem no fondu puses.

Pēc aktīvu veidiem, uz 2017. gada 31. decembri alternatīvo ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra bija sekojoša: vērtspapīri – 62,51%, ilgtermiņa aizdevumi – 19,78%, prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm – 9,2%, ieguldījumu īpašums – 6,45%, nākamo periodu izdevumi un uzkrātie ienākumi – 0,79% un pārējie aktīvi – 1,29%.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, alternatīvo ieguldījumu fondu gada vidējais svērtais ienesīgums samazinājās par 11,8 procentpunktiem no 9,9% līdz -1,9%.

Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, attiecībā pret vidējiem aktīviem 2017. gadā alternatīvo ieguldījumu fondiem tie bija 2,7%, kas ir par 0,6 procentpunktiem mazāk, nekā iepriekšējā gadā.

Uz 2018. gada 31. decembri Latvijā darbojās 20 alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieki, kas pārvaldīja 30 alternatīvo ieguldījumu fondus (sk. 2.8. tabulu).

2.8.tabula

AIFP un AIF skaita izmaiņas 2018. gadā Latvijā

	31.03.2018.	30.06.2018.	30.09.2018.	31.12.2018.
Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits, t.sk.	16	17	18	20
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvalda alternatīvos ieguldījumu fondus	2	2	2	2
Alternatīvo ieguldījumu fondu skaits	18	21	24	30

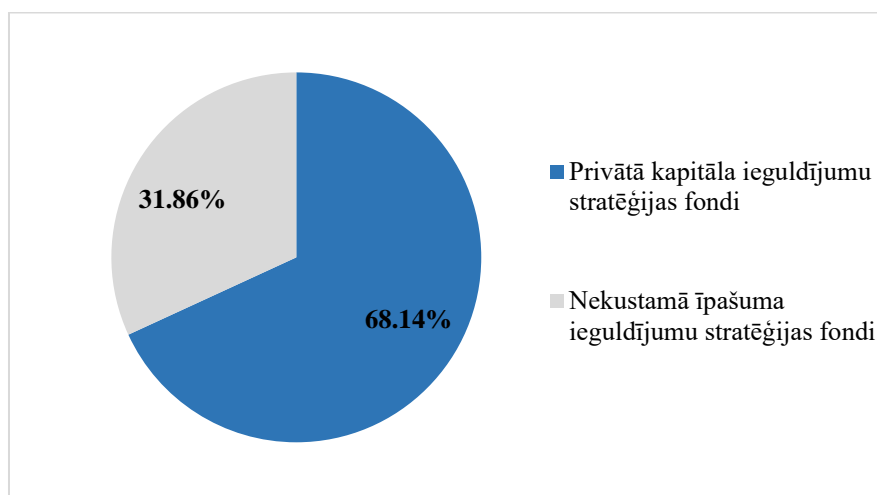
Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2018. gada pārskatu

Kā redzams pēc 2.8. tabulas, 2018. gada laikā alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits palielinājās par 4, tajā pašā laikā ieguldījumu pārvaldes sabiedrību, kas pārvalda alternatīvo ieguldījumu fondus, skaits samazinājās par 2 (uz 31.12.2017. darbojās 4 IPS, kas pārvalda AIF). Alternatīvo ieguldījumu fondu skaits 1. ceturksnī samazinājās par 2 (uz 31.12.2017. darbojās 20 AIF), bet pēc tam gada laikā pakāpeniski palielinājās par 12.

Runājot par alternatīvo ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjomu, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas palielinājās par 27,13% un 2018. gada beigās sasniedza 174,8 milj. EUR. Šī kopējā apjoma struktūru, sadalījumā pēc fondu ieguldījumu stratēģijām, var redzēt 2.8.⁵⁹

⁵⁹ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

attēlā.

2.8.att. AIF kopējo aktīvu struktūra 2018. gadā, sadalījumā pēc fondu ieguldījumu stratēģijām Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK pārskatu par finanšu un kapitāla tirgu 2018. gadā

Kā redzams pēc 2.8. attēla, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, privātā kapitāla ieguldījumu stratēģijas fondu īpatsvars kopējo aktīvu apjomā samazinājās par 6,77 procentpunktiem no 74,91% līdz 68,14% un nekustamā īpašuma ieguldījumu stratēģijas fondiem īpatsvars kopējo aktīvu apjomā, attiecīgi, palielinājās par 6,77 procentpunktiem no 25,09% līdz 31,86%.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2018. gadā privātā kapitāla ieguldījumu stratēģijas fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 15,63%, gada beigās sasniedzot 119,1 milj. EUR, kas ir saistīts ar jauno ieguldījumu veikšanu sabiedrību pamatkapitālā, un nekustamā īpašuma ieguldījumu stratēģijas fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 61,45%, gada beigās sasniedzot 55,7 milj. EUR, kas ir saistīts ar jauno investīciju veikšanu un ieguldījumu īpašumu vērtības pārvērtēšanu.

Pēc aktīvu veidiem, uz 2018. gada 31. decembri alternatīvo ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra bija sekojoša: vērtspapīri – 73,46%, ilgtermiņa aizdevumi – 16,33%, prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm – 3,43%, ieguldījumu īpašums – 3,17%, nākamo periodu izdevumi un uzkrātie ienākumi – 0,79%, īstermiņa aizdevumi – 0,12% un pārējie aktīvi – 2,69%.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, alternatīvo ieguldījumu fondu gada vidējais svērtais ienesīgums palielinājās par 4,5 procentpunktiem no -1,9% līdz 2,6%.

Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, attiecībā pret vidējiem aktīviem 2018. gadā alternatīvo ieguldījumu fondiem tie bija 3,4%, kas ir par 0,7 procentpunktiem vairāk, nekā⁶⁰

⁶⁰ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

iepriekšējā gadā.

Uz 2019. gada 31. decembri Latvijā darbojās 20 alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieki, kas pārvaldīja 30 alternatīvo ieguldījumu fondus (sk. 2.9. tabulu).

2.9.tabula

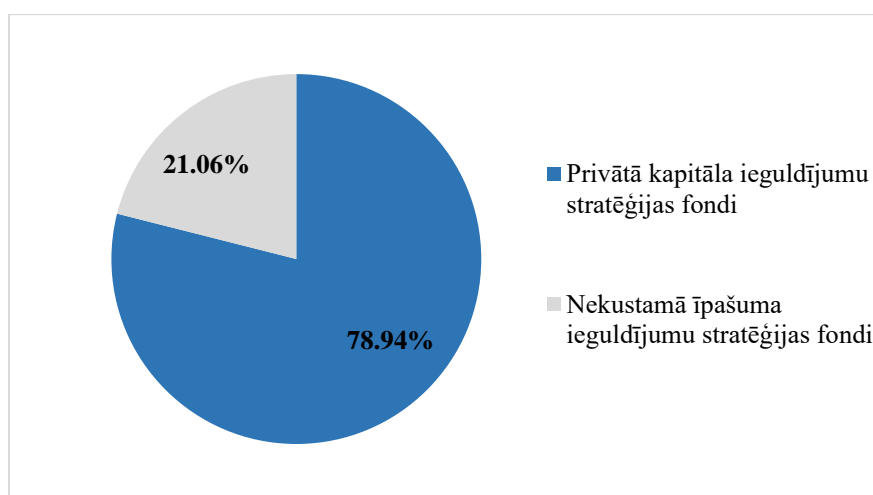
AIFP un AIF skaita izmaiņas 2019. gadā Latvijā

	31.03.2019.	30.06.2019.	30.09.2019.	31.12.2019.
Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits, t.sk.	20	20	19	20
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvalda alternatīvos ieguldījumu fondus	2	2	1	1
Alternatīvo ieguldījumu fondu skaits	29	29	28	28

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2019. gada pārskatu

Kā redzams pēc 2.9. tabulas, 2019. gada pirmajā pusē alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits bija nemainīgs, bet 3. ceturksnī tās samazinājās par 1, jo samazinājās ieguldījumu pārvaldes sabiedrību, kas pārvalda alternatīvo ieguldījumu fondus, skaits, tomēr 4. ceturksnī AIFP skaits atgriezās pie sākotnēja, jo tika reģistrēts 1 AIF pārvaldnieks. Alternatīvo ieguldījumu fondu skaits gada laikā samazinājās par 2 (uz 31.12.2018. darbojās 30 AIF).

Runājot par alternatīvo ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjomu, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas palielinājās par 10,58% un 2019. gada beigās sasniedza 193,3 milj. EUR. Šī kopējā apjoma struktūru, sadalījumā pēc fondu ieguldījumu stratēģijām, var redzēt 2.9. attēlā.⁶¹

2.9.att. AIF kopējo aktīvu struktūra 2019. gadā, sadalījumā pēc fondu ieguldījumu stratēģijām Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK pārskatu par finanšu un kapitāla tirgu 2019. gadā

Kā redzams pēc 2.9. attēla, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, privātā kapitāla

⁶¹ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

ieguldījumu stratēģijas fondu īpatsvars kopējo aktīvu apjomā palielinājās par 10,8 procentpunktiem no 68,14% līdz 78,94% un nekustamā īpašuma ieguldījumu stratēģijas fondiem īpatsvars kopējo aktīvu apjomā, attiecīgi, samazinājās par 10,8 procentpunktiem no 31,86% līdz 21,06%.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2019. gadā privātā kapitāla ieguldījumu stratēģijas fondiem aktīvu apjoms palielinājās par 28,13%, gada beigās sasniedzot 152,6 milj. EUR, kas ir saistīts ar jauno ieguldījumu veikšanu sabiedrību pamatkapitālā, un nekustamā īpašuma ieguldījumu stratēģijas fondiem aktīvu apjoms samazinājās par 26,93%, gada beigās sasniedzot 40,7 milj. EUR, kas ir saistīts ar ieguldījumu izmaksām investoriem no fondu puses.

Pēc aktīvu veidiem, uz 2019. gada 31. decembri alternatīvo ieguldījumu fondu kopējo aktīvu struktūra bija sekojoša: vērtspapīri – 83,31%, ilgtermiņa aizdevumi – 12,62%, prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm – 0,86%, nākamo periodu izdevumi un uzkrātie ienākumi – 0,83%, ieguldījumu īpašums – 0,77%, īstermiņa aizdevumi – 0,40% un pārējie aktīvi – 0,71%.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, alternatīvo ieguldījumu fondu gada vidējais svērtais ienesīgums palielinājās par 3,7 procentpunktiem no 2,6% līdz 6,3%.

Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, attiecībā pret vidējiem aktīviem 2019. gadā alternatīvo ieguldījumu fondiem tie bija 3,3%, kas ir par 0,1 procentpunktiem mazāk, nekā iepriekšējā gadā.

Saskaņā ar to, ka tika mainīts pārskata iesniegšanas termiņš alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem, nav pieejami dati par 2020. gada alternatīvo ieguldījumu fondu vidējo svērto ienesīgumu un pārvaldīšanas izdevumiem, tomēr dati par pārvaldnieku un fondu skaita izmaiņām, kā arī par aktīvu struktūru ir pieejami par 2020. gada pirmo pusi.

Uz 2020. gada 30. jūniju Latvijā darbojās 20 alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieki, kas pārvaldīja 30 alternatīvo ieguldījumu fondus (sk. 2.10. tabulu).⁶²

2.10.tabula

AIFP un AIF skaita izmaiņas 2020. gada pirmajā pusē Latvijā

	31.03.2020.	30.06.2020.
Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits, t.sk.	21	21
Ieguldījumu pārvaldes sabiedrības, kas pārvalda alternatīvos ieguldījumu fondus	1	1
Alternatīvo ieguldījumu fondu skaits	28	26

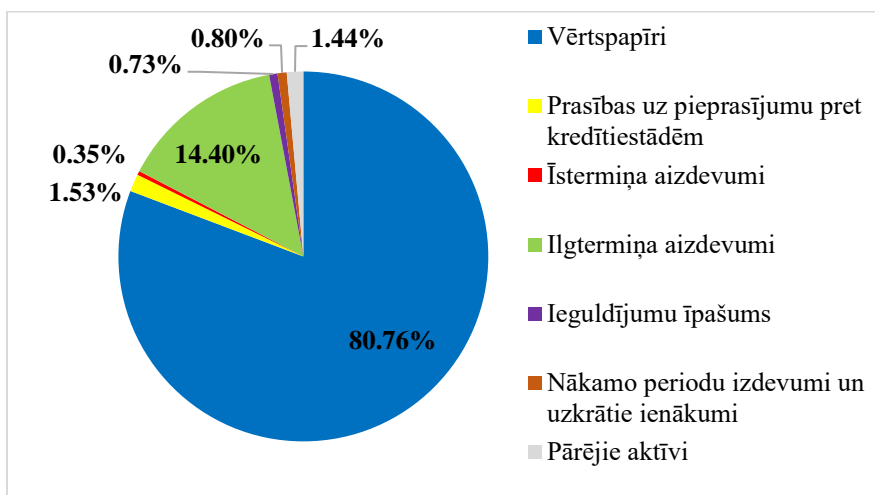
Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2020. gada pārskatu

Kā redzams pēc 2.10. tabulas, 2020. gada pirmajā pusē alternatīvo ieguldījumu fondu

⁶² Finanšu instrumentu tirgus ceturkšņa/gada pārskati. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/finansu-instrumentu-tirgus/ceturksna-parskati.html> (skatīts 15.04.2021.)

pārvaldnieku skaits palielinājās par 1 (uz 31.12.2019. darbojās 20 AIFP), bet ieguldījumu pārvaldes sabiedrību, kas pārvalda alternatīvo ieguldījumu fondus, skaits palika nemainīgs, tomēr 2. ceturksnī alternatīvo ieguldījumu fondu skaits samazinājās par 2.

Runājot par alternatīvo ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjomu, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas palielinājās par 5,48% un 2020. gada 30. jūnijā sasniedza 203,9 milj. EUR. Šī kopējā apjoma struktūru, sadalījumā pēc aktīvu veidiem, var redzēt 2.10. attēlā.

2.10.att. AIF kopējo aktīvu struktūra uz 30.06.2020., sadalījumā pēc aktīvu veidiem Latvijā
Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus 2020. gada pārskatu

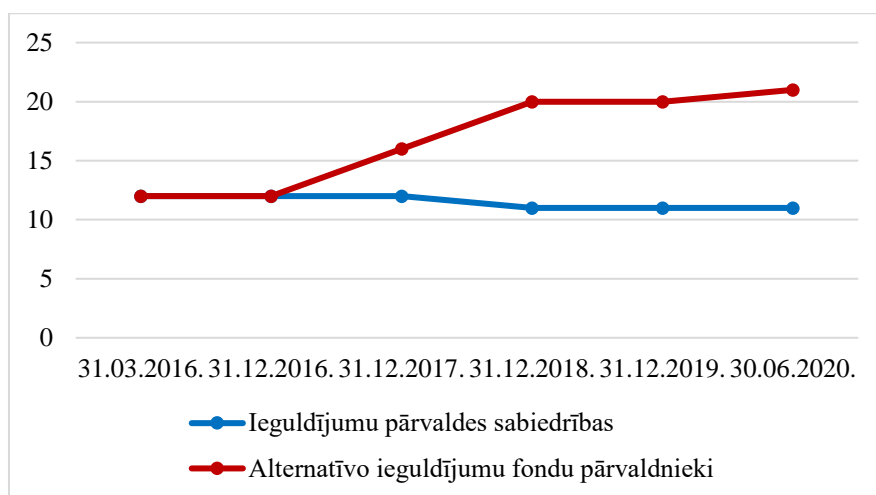
Kā redzams pēc 2.10. attēla, kopējā aktīvu apjomā lielāko daļu veidoja vērtspapīri ar īpatsvaru vairāk par 80%, jeb 164,6 milj. EUR. Ievērojamo daļu sastādīja arī ilgtermiņa aizdevumi ar īpatsvaru gandrīz 15%, jeb 29,4 milj. EUR. Pārējo daļu veidoja prasības uz pieprasījumu pret kredītiestādēm ar īpatsvaru nedaudz vairāk par 1,5%, jeb 3,1 milj. EUR, nākamo periodu izdevumi un uzkrātie ienākumi ar īpatsvaru 0,8%, jeb 1,6 milj. EUR, ieguldījumu īpašums ar īpatsvaru nedaudz vairāk par 0,7%, jeb 1,5 milj. EUR, īstermiņa aizdevumi ar īpatsvaru gandrīz 0,4%, jeb 0,7 milj. EUR un atlikušo daļu veidoja pārējie aktīvi ar īpatsvaru nedaudz vairāk par 1,4%, jeb 2,9 milj. EUR.⁶³

2.3. Ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu darbības rezultātu salīdzinājums

Runājot par pārvaldnieku skaitu, periodā no 31.03.2016. līdz 30.06.2020. ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits samazinājās no 12 līdz 11 un alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits palielinājās no 12 līdz 21 (sk. 2.11. att.).⁶⁴

⁶³ Finanšu instrumentu tirgus ceturkšņa/gada pārskati. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/finansu-instrumentu-tirgus/ceturksna-parskati.html> (skatīts 15.04.2021.)

⁶⁴ turpat

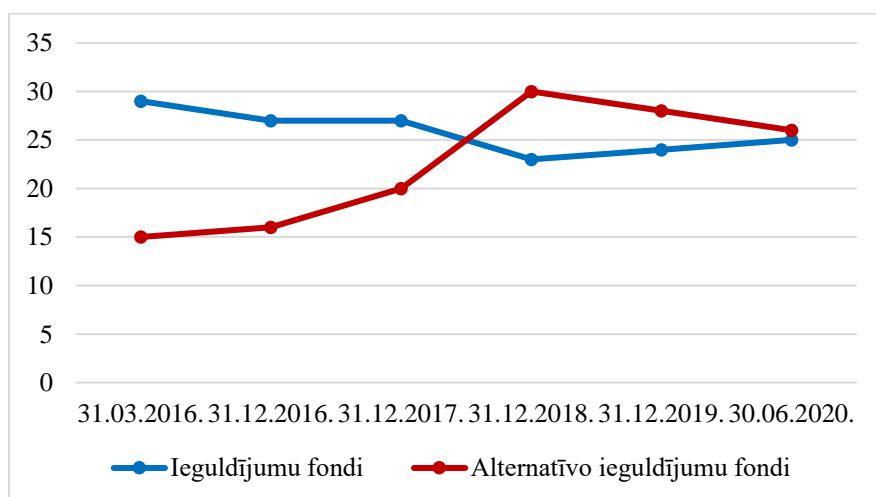

2.11.att. IPS un AIFP skaita izmaiņas periodā no 31.03.2016. līdz 30.06.2020. Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus gada pārskatiem

Kā redzams pēc 2.11. attēlā, 2016. gadā IPS un AIFP skaits bija vienāds. Sākot ar 2017. gadu AIFP skaits saka palielināties un gada beigās sasniedza 16, bet IPS skaits, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palika nemainīgs. 2018. gada beigās AIFP skaits jau bija 20, bet IPS skaits samazinājās līdz 11. 2019. gada beigās gan AIFP skaits, gan IPS skaits, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, nemainījās. 2020. gada pirmajā pusē AIFP skaits palielinājās līdz 21, bet IPS skaits palika tāds pats, ka iepriekšējā gadā. Procentuālajā izteiksmē laika periodā no 2016. gada 1. ceturkšņa līdz 2020. gada 2. ceturksnim AIFP skaits pieauga par 75%, bet IPS skaits samazinājās par 8%.

Runājot par fondu skaitu, periodā no 31.03.2016. līdz 30.06.2020. ieguldījumu fondu skaits samazinājās no 29 līdz 25 un alternatīvo ieguldījumu fondu skaits palielinājās no 15 līdz 26 (sk. 2.12. att.).⁶⁵

2.12.att. IF un AIF skaita izmaiņas periodā no 31.03.2016. līdz 30.06.2020. Latvijā

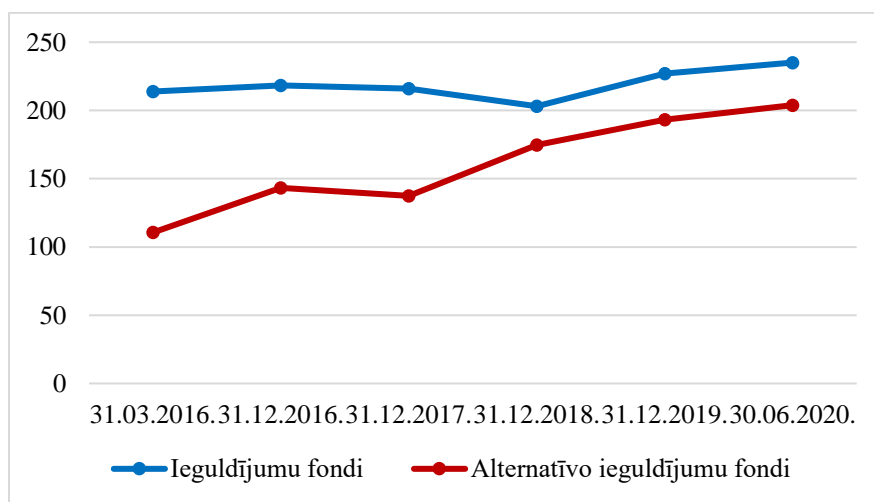
Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus gada pārskatiem

Kā redzams pēc 2.12. attēlā, 2016. gada laikā IF skaits samazinājās līdz 27, bet AIF

⁶⁵ Finanšu instrumentu tirgus ceturkšņa/gada pārskati. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/finansu-instrumentu-tirgus/ceturksna-parskati.html> (skatīts 15.04.2021.)

skaits palielinājās līdz 16. 2017. gadā IF bija tāds pats, ka iepriekšējā gadā, bet AIF skaits turpināja palielināties un sasniedza 20 gada beigās. 2018. gadā IF skaits samazinājās līdz 23 gada beigās, bet AIF skaits strauji pieauga un gada beigās sasniedza jau 30. 2019. gadā IF skaits palielinājās līdz 24 gada beigās, bet AIF skaits sāka samazināties un gada beigās sasniedza 28. 2020. gada pirmajā pusē IF skaits turpināja palielināties un sasniedza 25. ceturksnī, bet AIF skaits tāpat, kā iepriekšējā gadā, samazinājās un 2. ceturksnī sasniedza 26. Procentuālajā izteiksmē laika periodā no 2016. gada 1. ceturkšņa līdz 2020. gada 2. ceturksnim IF skaits samazinājās par 14%, bet AIF skaits pieauga par 73%.

Runājot par fondu kopējo aktīvu apjomu, periodā no 31.03.2016. līdz 30.06.2020. ieguldījumu fondu kopējie aktīvi palielinājās no 213,8 milj. EUR līdz 235,1 milj. EUR un alternatīvo ieguldījumu fondu kopējie aktīvi palielinājās no 110,6 milj. EUR līdz 203,9 milj. EUR (sk. 2.13. att.)

2.13.att. IF un AIF kopējo aktīvu apjoma izmaiņas periodā no 31.03.2016. līdz 30.06.2020. Latvijā

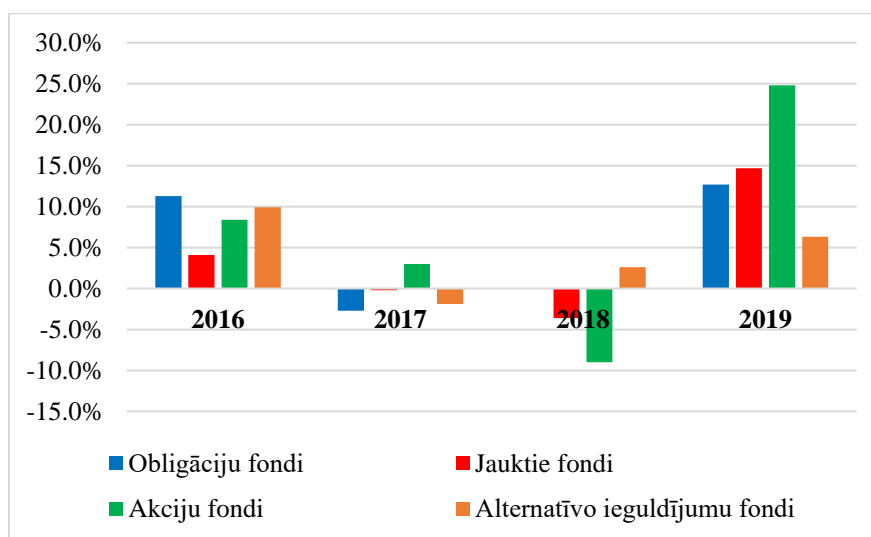
Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK finanšu instrumentu tirgus gada pārskatiem

Kā redzams pēc 2.13. attēlā, 2016. gada laikā IF kopējie aktīvi palielinājās līdz 218,4 milj. EUR un AIF kopējie aktīvi palielinājās līdz 143,3 milj. EUR. 2017. gadā IF kopējie aktīvi nedaudz samazinājās, gada beigās sasniedzot 216,1 milj. EUR, kā arī nedaudz vairāk samazinājās AIF kopējie aktīvi, gada beigās sasniedzot 137,5 milj. EUR. 2018. gadā IF kopējie aktīvi ievērojami samazinājās un gada beigās sasniedza 203,1 milj. EUR, bet AIF kopējie aktīvi strauji pieauga un gada beigās sasniedza 174,8 milj. EUR. 2019. gadā IF kopējie aktīvi būtiski pieauga un sasniedza 226,9 milj. EUR gada beigās, kā arī ievērojami palielinājās AIF kopējie aktīvi, gada beigās sasniedzot 193,3 milj. EUR. 2020. gada pirmajā pusē IF kopējie aktīvi pieauga, 2. ceturksnī sasniedzot 235,1 milj. EUR, un arī AIF kopējie aktīvi pieauga,⁶⁶

⁶⁶ Finanšu instrumentu tirgus ceturkšņa/gada pārskati. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/finansu-instrumentu-tirgus/ceturksna-parskati.html> (skatīts 15.04.2021.)

2. ceturksnī sasniedzot 203,9 milj. EUR. Procentuālajā izteiksmē laika periodā no 2016. gada 1. ceturkšņa līdz 2020. gada 2. ceturksnim IF kopējie aktīvi pieauga par 10%, bet AIF kopējie aktīvi pieauga par 84%. Apkopojot iegūtus datus, var secināt, ka, kaut gan 2020. gada 2. ceturksnī IF kopējo aktīvu apjoms bija par 31,2 milj. EUR lielāks par AIF kopējo aktīvu apjomu, tomēr AIF kopējo aktīvu pieaugums periodā no 2016. gada 31. marta līdz 2020. gada 30. jūnijam bija par 74% lielāks, nekā IF kopējo aktīvu pieaugums.

Runājot par fondu vidējo svērto ienesīgumu, salīdzinājumā ar 2016. gadu, 2019. gadā obligāciju fondiem tas palielinājās no 11,3% līdz 12,7%, jauktiem fondiem – no 4,1% līdz 14,7%, akciju fondiem – no 8,4% līdz 24,8%, bet alternatīvo ieguldījumu fondiem tas samazinājās no 9,9% līdz 6,3% (sk. 2.14. att.).

2.14.att. IF un AIF vidējā svērtā ienesīguma izmaiņas periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam Latvijā

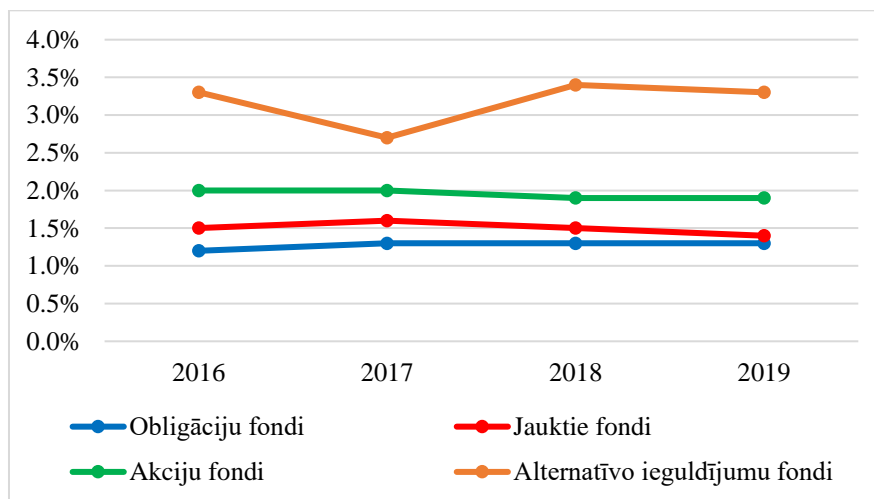
Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK gada pārskatiem par finanšu un kapitāla tirgu

Kā redzams pēc 2.14. attēlā, 2016. gadā lielākais vidējais svērtais ienesīgums bija obligāciju fondiem (11,3%) un zemākais vidējais svērtais ienesīgums bija jauktiem fondiem (4,1%). 2017. gadā pozitīvs vidējais svērtais ienesīgums bija tikai akciju fondiem (3%), pārējiem fondiem tās bija negatīvs, no kuriem zemākais vidējais svērtais ienesīgums bija obligāciju fondiem (-2,7%). 2018. gadā pozitīvs vidējais svērtais ienesīgums bija tikai alternatīvo ieguldījumu fondiem (2,6%), pārējiem fondiem tās bija negatīvs, no kuriem zemākais vidējais svērtais ienesīgums bija akciju fondiem (-9%). 2019. gadā visiem fondiem bija pozitīvs vidējais svērtais ienesīgums, no kuriem lielākais bija akciju fondiem (24,8%) un zemākais bija alternatīvo ieguldījumu fondiem (6,3%). Aprēķinot vidējo ienesīgumu laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam, sanāk, ka lielākais vidējais ienesīgums ir akciju fondiem (6,8%), pēc tiem ir obligāciju fondi (5,3%), pēc tiem ir alternatīvo ieguldījumu fondi⁶⁷

⁶⁷ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

(4,2%) un zemākais vidējais ienesīgums ir jauktiem fondiem (3,8%).

Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, salīdzinājumā ar 2016. gadu, 2019. gadā obligāciju fondiem tie palielinājās no 1,2% līdz 1,3%, jauktiem fondiem tie samazinājās no 1,5% līdz 1,4%, akciju fondiem tie samazinājās no 2% līdz 1,9%, bet alternatīvo ieguldījumu fondiem tie palika tādi paši (sk. 2.15. att.).

2.15.att. IF un AIF pārvaldīšanas izdevumu izmaiņas periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam Latvijā

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz FKTK gada pārskatiem par finanšu un kapitāla tirgu

Kā redzams pēc 2.15. attēla, visa perioda garumā lielākie pārvaldīšanas izdevumi bija alternatīvo ieguldījumu fondiem un zemākie pārvaldīšanas izdevumi bija obligāciju fondiem. Akciju fondiem nebija ievērojamu izmaiņu pārvaldīšanas izdevumu apjomā. Jauktiem fondiem pārvaldīšanas izdevumi perioda sākumā pieauga, bet pēc tam saka samazināties un perioda beigās gandrīz sasniedza obligāciju fondu līmeni. Aprēķinot vidējus pārvaldīšanas izdevumus laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam, sanāk, ka alternatīvo ieguldījumu fondiem tie ir 3,18%, akciju fondiem tie ir 1,95%, jauktiem fondiem tie ir 1,5% un obligāciju fondiem tie ir 1,28%.⁶⁸

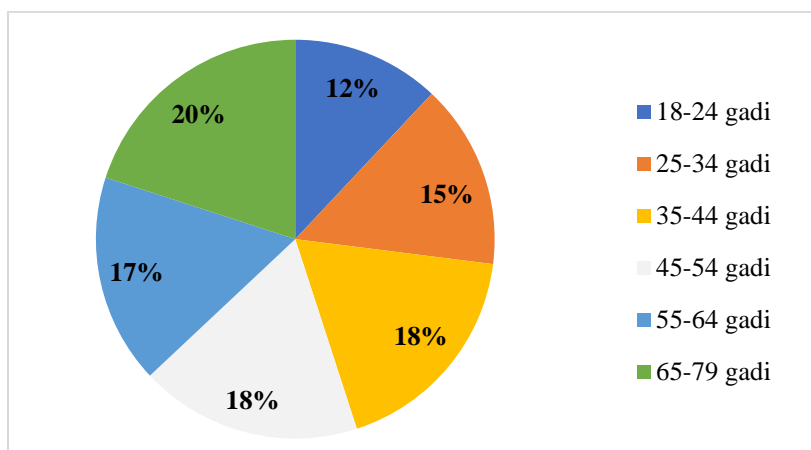
⁶⁸ Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)

3. IEGULDĪJUMU FONDU DARBĪBAS PILNVEIDOŠANA

3.1. Latvijas iedzīvotāju finanšu pratība

Lai izvērtētu, kādā līmenī atrodas Latvijas iedzīvotāju zināšanas finanšu jomā, darba autors ir veicis SIA "Aptauju Centrs" 2019. gada pētījuma par Latvijas iedzīvotāju finanšu pratību analīzi. Šis pētījums tika veikts pēc FKTK pasūtījuma un pētījuma mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju zināšanu līmeni finanšu pakalpojumu jomā un paradumus to izmantošanā. Šī pētījuma ietvaros veica pastāvīgo Latvijas iedzīvotāju ar vecumu no 18 līdz 79 gadiem aptauju un kopumā aptaujāto respondentu skaits sasniedza 1001. Aptaujas veica SIA "Aptauju Centrs" speciāli sagatavoti intervētāji respondentu dzīvesvietās.

Sadalījumā pēc vecuma, respondentu lielāka daļa bija vecumā no 65 līdz 79 gadiem (sk. 3.1. att.).

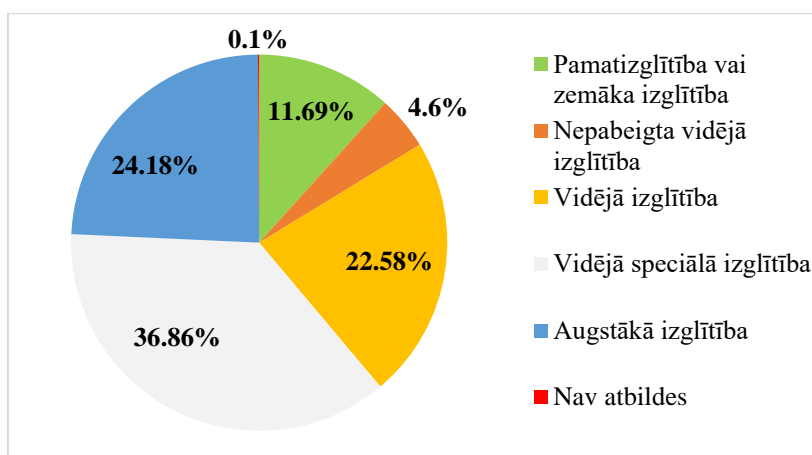
3.1.att. **Kopējā respondentu skaita struktūra, sadalījumā pa vecuma grupām**

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz SIA "Aptauju Centrs" 2019. gada pētījumu

Kā redzams pēc 3.1. attēla, kopējā respondentu skaita mazāko daļu veidoja vecuma grupa no 18 līdz 24 gadiem (121 respondents), 151 respondents bija vecuma grupā no 25 līdz 34 gadiem, 178 respondenti bija vecuma grupā no 35 līdz 44 gadiem, 181 respondents bija vecuma grupā no 45 līdz 54 gadiem, 172 respondenti bija vecuma grupā no 55 līdz 64 gadiem un 198 respondenti bija vecuma grupā no 65 līdz 79 gadiem. Sadalījumā pēc dzimuma, no kopējā skaita 53%, jeb 532 respondenti bija sievietes un 47%, jeb 469 respondenti bija vīrieši.

Sadalījumā pēc iegūtas izglītības, respondentu lielākai daļai bija vidēja speciālā izglītība (sk. 3.2. att.).⁶⁹

⁶⁹ Latvijas iedzīvotāju 2019. gada aptaujas "Latvijas iedzīvotāju finanšu pratība" rezultāti. SIA "Aptauju Centrs". Pieejams: https://www.klientuskola.lv/images/Publikacijas/PDF/Zinojums_Finansu_pratiba_2019_F.pdf (skatīts 28.04.2021.)

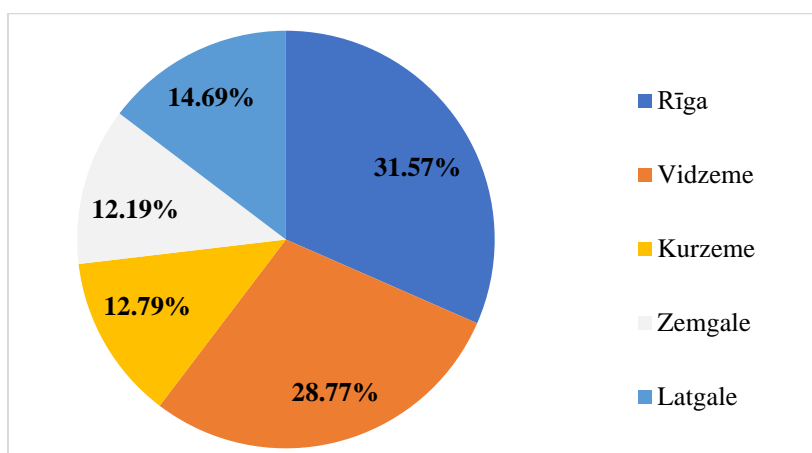

3.2.att. **Kopējā respondentu skaita struktūra, sadalījumā pēc iegūtas izglītības**

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz SIA "Aptauju Centrs" 2019. gada pētījumu

Kā redzams pēc 3.2. attēla, kopēja respondentu skaita mazākai daļai bija nepabeigta vidēja izglītība (46 respondenti), 117 respondentiem bija pamatizglītība vai zemāka izglītība, 226 respondentiem bija vidējā izglītība, 242 respondentiem bija augstākā izglītība, 369 respondentiem bija vidējā speciālā izglītība un 1 respondentam nebija atbildes par izglītību.

Sadalījumā pēc reģiona, lielāka respondentu daļa ir no Rīgas un Vidzemes (sk. 3.3. att.)

3.3.att. **Kopējā respondentu skaita struktūra, sadalījumā pēc reģiona**

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz SIA "Aptauju Centrs" 2019. gada pētījumu

Kā redzams pēc 3.3. attēla, kopēja respondentu skaita mazāka daļa ir no Zemgales (122 respondenti), 128 respondenti ir no Kurzemes, 147 respondenti ir no Latgales, 288 respondenti ir no Vidzemes un 316 respondenti ir no Rīgas. Runājot par apdzīvotas vietas tipu, no pilsētām (neieskaitot Rīgu) bija 380 respondenti un 305 respondenti bija no laukiem.

Runājot par respondentu informētību par finanšu pakalpojumiem, gandrīz visi respondenti ir dzirdējusi par kontu bankā un vismazāk respondentu ir dzirdējusi par ieguldījumu pakalpojumiem (t.sk. Forex, strukturētie ieguldījumi u.c.) (sk. 3.4. att.).⁷⁰

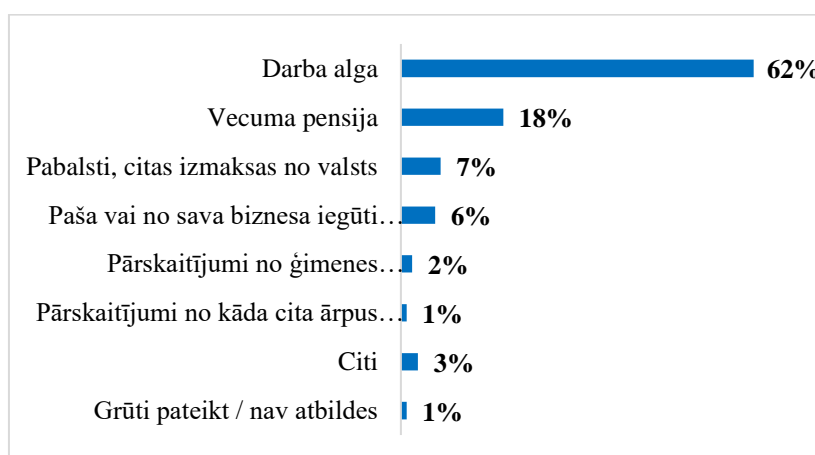
⁷⁰ Latvijas iedzīvotāju 2019. gada aptaujas "Latvijas iedzīvotāju finanšu prātība" rezultāti. SIA "Aptauju Centrs". Pieejams: https://www.klientuskola.lv/images/Publikacijas/PDF/Zinojums_Finansu_pratiba_2019_F.pdf (skatīts 28.04.2021.)

3.4.att. Respondentu, kuri dzirdēja par finanšu pakalpojumiem, īpatsvars kopējā skaitā
 Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz SIA "Aptauju Centrs" 2019. gada pētījumu

Kā redzams pēc 3.4. attēla, vairāk nekā puse no respondentiem ir dzirdējusi par kontu bankā, internetbanku, krājkontu un depozītu un mazāk par pusi ir dzirdējusi par akcijām un kapitāla daļām, krājobligācijām, ieguldījumu fondiem, citam obligācijām un ieguldījumu pakalpojumiem. Runājot par finanšu pakalpojumu izmantošanu pašlaik, 90% no respondentiem izmanto bankas kontu, 70% no respondentiem izmanto internetbanku, 11% no respondentiem izmanto krājkontu, 3% no respondentiem izmanto depozītu, ieguldījumus akcijās un kapitāla daļās veic 0,9% no respondentiem, ieguldījumu pakalpojumus (t.sk. Forex, strukturētie ieguldījumi u.c.) izmanto 0,6% no respondentiem, ieguldījumus krājobligācijās veic 0,3% no respondentiem un ieguldījumu fondos veic ieguldījumus 0,3% no respondentiem.

Runājot par galveno respondentu ienākumu avotu, lielākai daļai tas ir darba alga (sk. 3.5. att.).⁷¹

3.5.att. Respondentu īpatsvars kopējā skaitā, sadalījumā pēc ienākumu avotiem
 Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz SIA "Aptauju Centrs" 2019. gada pētījumu

⁷¹ Latvijas iedzīvotāju 2019. gada aptaujas "Latvijas iedzīvotāju finanšu prātība" rezultāti. SIA "Aptauju Centrs". Pieejams: https://www.klientuskola.lv/images/Publikacijas/PDF/Zinojums_Finansu_pratiba_2019_F.pdf (skatīts 28.04.2021.)

Kā redzams pēc 3.5. attēla, vairāk nekā pusei respondentu galvenais ienākumu avots ir darba alga, gandrīz 20% no respondentiem galvenais ienākumu avots ir vecuma pensija un pārējiem respondentiem galvenais ienākumu avots ir pabalsti vai citas izmaksas no valsts, patstāvīgi vai no sava biznesa iegūti ienākumi, nauda no ģimenes locekļiem vai no kāda cita, kas nav ģimenes loceklis, kā arī citi ienākumu avoti. Runājot par ienākumu regularitāti, 75% no respondentiem apgalvo, ka viņu ienākumi ir regulāri un ir iespējams paļauties uz tiem, tomēr 36% no respondentiem apgalvoja, ka pēdējā gada laikā viņiem gadījās, ka ienākumi bija nepietiekami ikdienas izdevumu segšanai.

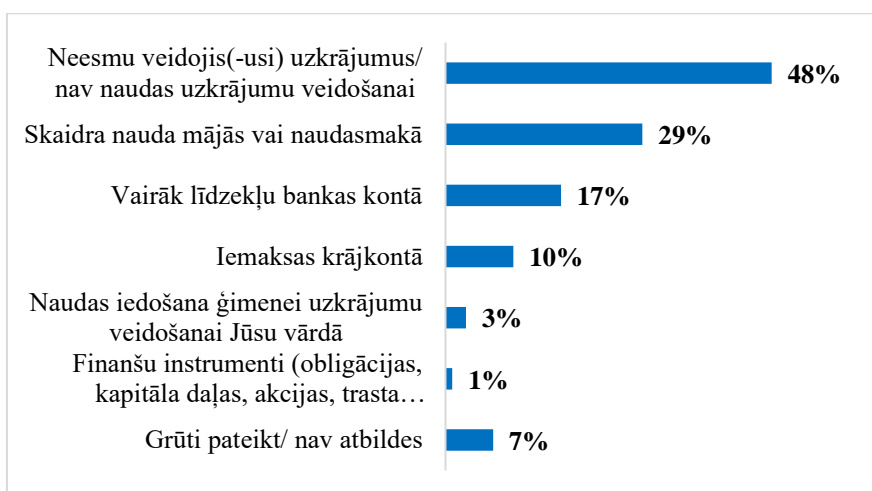
Runājot par tēriņu plānošanu, 52% no respondentiem plāno savus tēriņus pastāvīgi, 36% no respondentiem plāno savus tēriņus dažreiz vai pēc nepieciešamības, 10% no respondentiem neplāno savus tēriņus un 2% no respondentiem bija grūti pateikt vai nebija atbildes.

Runājot par izdevumu uzraudzību, 6% no respondentiem vispār neseko līdzi saviem izdevumiem, 32% no respondentiem nedaudz seko līdzi izdevumiem, 40% no respondentiem apgalvo, ka veic savu izdevumu kontroli, 16% no respondentiem kontroles efektivitātes palielināšanai, veic savu izdevumu pierakstus un 6% no respondentiem bija grūti pateikt vai nebija atbildes.

Runājot par ienākumu un izdevumu uzskaiti, izmantojot dažādas metodes, 57% no respondentiem uzskaita tos galvā, 28% no respondentiem uzskaita tos rakstiski uz papīra, 13% no respondentiem uzskaita tos elektroniski (piemēram, datorā vai kādā citā ierīcē), 1% no respondentiem uzskaita tos, izmantojot komercbanku vai citus internetā pieejamus plānotājus, 8% no respondentiem izmanto arī kādas citas metodes to uzskaitē un 2% no respondentiem bija grūti pateikt vai nebija atbildes.

Runājot par uzkrājumu veidošanu, gandrīz puse no respondentiem tos vai nu nav veidojusi, vai nu viņiem nav brīvo līdzekļu to veidošanai (sk. 3.6. att.).⁷²

⁷² Latvijas iedzīvotāju 2019. gada aptaujas “Latvijas iedzīvotāju finanšu prātība” rezultāti. SIA “Aptauju Centrs”. Pieejams: https://www.klientuskola.lv/images/Publikacijas/PDF/Zinojums_Finansu_pratiba_2019_F.pdf (skatīts 28.04.2021.)

3.6.att. Respondentu īpatsvars kopējā skaitā, sadalījumā pēc naudas uzkrāšanas veidiem
Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz SIA "Aptauju Centrs" 2019. gada pētījumu

Kā redzams pēc 3.6. attēla, uzkrājumus veido tikai nedaudz vairāk par pusi no respondentiem. Pārsvarā respondenti veido savus uzkrājumus skaidrā naudā skaidrā naudā, daži respondenti uzkrāj savus līdzekļus norēķinu kontā vai krājkontā, bija arī tie respondenti, kuriem bija grūti pateikt vai nebija atbildes par uzkrājumu veidošanu un ļoti maza respondentu daļa uzkrāj savus līdzekļus, veicos ieguldījumus finanšu instrumentos (obligācijās, akcijās un kapitāla daļas, bet ne pensiju fondi) vai veic trasta investīcijas.

Apkopojot šī pētījuma rezultātus, var secināt, ka Latvijas iedzīvotāji ir labi informēti par finanšu pakalpojumiem, kurus piedāvā bankas (norēķinu konts, internetbanka u.tml.), bet tomēr pietrūkst zināšanu par dažāda veida ieguldījumu iespējām un pakalpojumiem (t.i. vērtspapīru iegāde, trasta operācijas u.c.). Attiecībā pret finanšu pakalpojumu izmantošanu, Latvijas iedzīvotāji, lielākoties, izmanto bankas kontu un internetbanku, tomēr ļoti maza daļa izmanto ieguldījumu pakalpojumus vai veic ieguldījumus finanšu instrumentos. Runājot par ienākumu avotu, Latvijas iedzīvotājiem galvenais ienākumu avots pārsvarā ir darba alga, kā arī ievērojama daļai tas ir vecuma pensija, bet paša gūtie ienākumi vai ienākumi no sava biznesa, kā galvenais avots, ir nelielai daļai. Attiecībā pret tēriņiem un izdevumu uzraudzību, lielākā iedzīvotāju daļa atbildīgi attiecās pret savu budžetu un pievērš uzmanību saviem tēriņiem, kā arī uzrauga savus izdevumus. Veicot ienākumu un izdevumu uzskaiti, Latvijas iedzīvotāji, lielākoties, paļaujas uz savu atmiņu, bet arī nesteidzās veikt pierakstus, kā arī izmantot kādus elektroniskus rīkus. Attiecībā pret uzkrājumu veidošanu, ievērojama Latvijas iedzīvotāju daļa tos neveido vai nav pieejami līdzekļi to veidošanai, neliels iedzīvotāju skaits tur līdzekļus vai nu skaidrā naudā, vai nu bankā, un ļoti mazs iedzīvotāju skaits mēģina⁷³

⁷³ Latvijas iedzīvotāju 2019. gada aptaujas "Latvijas iedzīvotāju finanšu prātība" rezultāti. SIA "Aptauju Centrs". Pieejams: https://www.klientuskola.lv/images/Publikacijas/PDF/Zinojums_Finansu_pratiba_2019_F.pdf (skatīts 28.04.2021.)

ieguldīt savu naudu finanšu instrumentos un, apkopojot šos faktus, var secināt, ka, lielākoties, iedzīvotājiem vai nu nav naudas līdzekļu, lai veiktu ieguldījumus finanšu instrumentos, vai nu viņi negrib vai baidās ieguldīt tajos savus līdzekļus, tāpēc vienkārši uzkrāj savu naudu kādiem citiem mērķiem, kā arī var gadīties, ka iedzīvotājiem ir velme kaut kur savu naudu ieguldīt, bet nav pietiekamu zināšanu par iespējamiem ieguldījumu objektiem.⁷⁴

Pēc autora domām, lai piesaistītu jaunus ieguldītājus, fondu pārvaldniekiem ir nepieciešams, galvenokārt, veikt savu pakalpojumu reklamēšanu, lai pēc iespējas vairāk Latvijas iedzīvotāju uzzināja par iespēju palielināt savu kapitālu, ieguldot brīvus naudas līdzekļus ieguldījumu fondos. Papildus fondu pārvaldnieki var rīkot pasākumus (piemēram, tiešsaistes lekcijas, izstādes), kuru ietvaros Latvijas iedzīvotāji varētu uzzināt par ieguldījumu fondu būtību un iespēju pelnīt, tajos ieguldot savus brīvus naudas līdzekļus.

3.2.Pasaules akciju tirgus potenciāls

Lai noteiktu, kuru valstu akciju tirgi attīstās straujāk un kuros tirgos ir potenciāli iespējams vairāk nopelnīt, darba autors savam pētījumam ir izvēlējies astoņus Ziemeļamērikas, Eiropas un Āzijas akciju tirgus indeksus: DJIA, S&P 500, NASDAQ Composite, FTSE 100, DAX 30, CAC 40, Nikkei 225 un Shanghai Composite. Pētījumā ietvaros tika analizētas izvēlēto akciju indeksu lieluma izmaiņas laika periodā no 01.01.2016. līdz 07.05.2021.

DJIA

Uz 07.05.2021. tirdzniecības slēgšanas brīdī Dow Jones Industrial Average indeksa lielums bija 34777,76 punkti (sk. 3.7. att.).

3.7.att. DJIA lieluma izmaiņas periodā no 01.01.2016. līdz 07.05.2021.

Avots: <https://www.investing.com/>

Kā redzams pēc 3.7. attēla, periodā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 7.⁷⁵

⁷⁴ Latvijas iedzīvotāju 2019. gada aptaujas “Latvijas iedzīvotāju finanšu prātība” rezultāti. SIA “Aptauju Centrs”. Pieejams: https://www.klientuskola.lv/images/Publikacijas/PDF/Zinojums_Finansu_pratiba_2019_F.pdf (skatīts 28.04.2021.)

⁷⁵ Investing.com mājaslapa. Pieejams: <https://www.investing.com/> (skatīts 07.05.2021.)

maijam indeksa lielums palielinājās par 17352,73 punktiem no 17425,03 līdz 34777,76 punktiem. 2016. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 20. decembrī un tā bija 19987,63 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 20. janvārī un tā bija 15450,56 punkti. 2017. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 18. decembrī un tā bija 24876,07 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 19. janvārī un tā bija 19677,94 punkti. 2018. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 3. oktobrī un tā bija 26951,81 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 26. decembrī un tā bija 21712,53 punkti. 2019. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 27. decembrī un tā bija 28701,66 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 3. janvārī un tā bija 22638,41 punkti. 2020. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 31. decembrī un tā bija 30637,47 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 23. martā un tā bija 18213,65 punkti. 2021. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 7. maijā un tā bija 34811,39 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 29. janvārī un tā bija 29856,30 punkti. Uz 07.05.2021. no indeksā iekļautām akcijām visvairāk cena pieauga Nike Inc (+3,24%), Boeing Co (+2,46%), Cisco Systems Inc (+1,89%), Walt Disney Company (+1,68%) un Caterpillar Inc (+1,65%) akcijām un visvairāk cena samazinājās Verizon Communications Inc (-0,96%), International Business Machines (-0,90%), Salesforce.com Inc (-0,71%), Walmart Inc (-0,60%) un Coca-Cola Co (-0,06%) akcijām.

S&P 500

Uz 07.05.2021. tirdzniecības slēgšanas brīdī S&P 500 indeksa lielums bija 4232,60 punkti (sk. 3.8. att.).

3.8.att. S&P 500 lieluma izmaiņas periodā no 01.01.2016. līdz 07.05.2021.

Avots: <https://www.investing.com/>

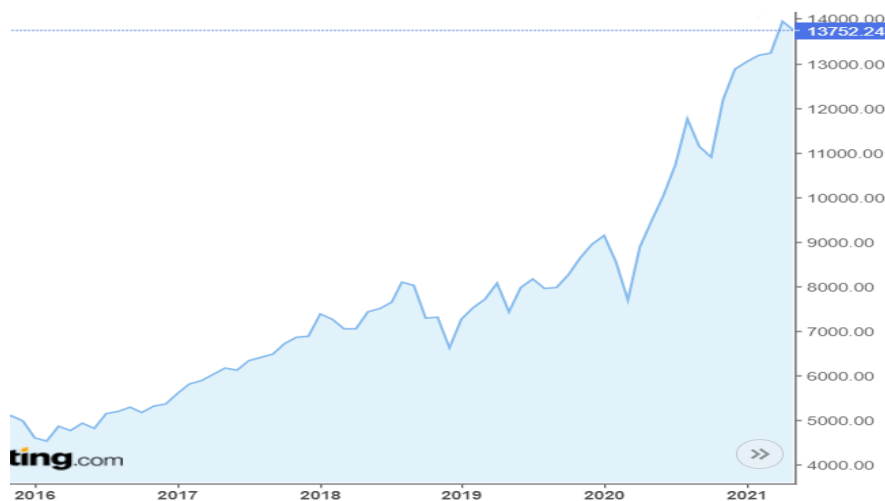
Kā redzams pēc 3.8. attēla, periodā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 7. maijam indeksa lielums palielinājās par 2188,66 punktiem no 2043,94 līdz 4232,60 punktiem. 2016. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 13. decembrī un tā bija 2277,53 punkti, zemāka⁷⁶

⁷⁶ Investing.com mājaslapa. Pieejams: <https://www.investing.com/> (skatīts 07.05.2021.)

vērtība bija sasniegta 11. februārī un tā bija 1810,1 punkti. 2017. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 18. decembrī un tā bija 2694,97 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 1. martā un tā bija 2245,13 punkti. 2018. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 21. septembrī un tā bija 2940,91 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 26. decembrī un tā bija 2346,58 punkti. 2019. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 27. decembrī un tā bija 3247,93 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 3. janvārī un tā bija 2443,96 punkti. 2020. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 31. decembrī un tā bija 3760,20 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 23. martā un tā bija 2191,86 punkti. 2021. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 7. maijā un tā bija 4238,04 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 4. janvārī un tā bija 3662,71 punkti. Uz 07.05.2021. no indeksā iekļautām akcijām visvairāk cena pieauga Nektar Therapeutics (+8,53%), Centene Corp (+8,07%), EOG Resources Inc (+7,95%), McKesson Corporation (+6,76%) un Baker Hughes A Ge Company LLC (+6,76%) akcijām un visvairāk cena samazinājās Monster Beverage Corp (-3,97%), Mettler-Toledo International Inc (-1,54%), Jack Henry & Associates Inc (-1,48%), TripAdvisor Inc (-1,21%) un Church & Dwight Company Inc (-1,19%) akcijām.

NASDAQ Composite

Uz 07.05.2021. tirdzniecības slēgšanas brīdī NASDAQ Composite indeksa lielums bija 13752,24 punkti (sk. 3.9. att.).

3.9.att. NASDAQ Composite lieluma izmaiņas periodā no 01.01.2016. līdz 07.05.2021.

Avots: <https://www.investing.com/>

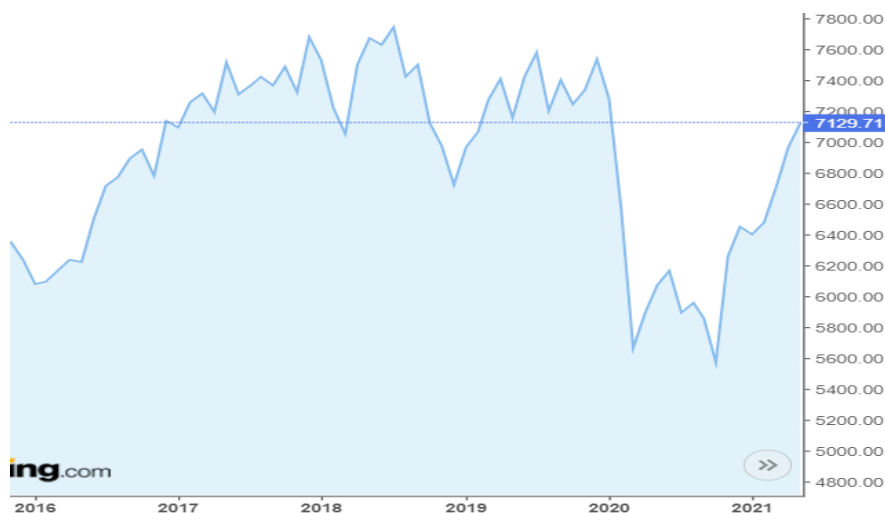
Kā redzams pēc 3.9. attēla, periodā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 7. maijam indeksa lielums palielinājās par 8744,83 punktiem no 5007,41 līdz 13752,24 punktiem. 2016. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 28. decembrī un tā bija 5512,37 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 12. februārī un tā bija 4209,76 punkti. 2017. gadā indeksa augstāka⁷⁷

⁷⁷ Investing.com mājaslapa. Pieejams: <https://www.investing.com/> (skatīts 07.05.2021.)

vērtība bija sasniegta 19. decembrī un tā bija 7003,89 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 4. janvārī un tā bija 5397,99 punkti. 2018. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 31. augustā un tā bija 8133,30 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 24. decembrī un tā bija 6190,17 punkti. 2019. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 28. decembrī un tā bija 9052,00 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 4. janvārī un tā bija 6457,13 punkti. 2020. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 30. decembrī un tā bija 12973,33 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 24. martā un tā bija 6631,42 punkti. 2021. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 30. aprīlī un tā bija 14211,57 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 6. martā un tā bija 12397,05 punkti. Uz 07.05.2021. no indeksā iekļautām akcijām visvairāk cena pieauga Yield10 Bioscience Inc (+26,22%), Orgenesis Inc (+24,40%), Moneygram Int (+22,78%), Phio Pharmaceuticals Corp (+21,92%) un Epizyme Inc (+21,73%) akcijām un visvairāk cena samazinājās ChemoCentryx Inc (-61,95%), Orphazyme A/S (-32,83%), SemiLEDS Corporation (-22,21%), Aemetis Inc (-21,27%) un FStar Therapeutics Inc (-19,62%) akcijām.

FTSE 100

Uz 07.05.2021. tirdzniecības slēgšanas brīdī FTSE 100 indeksa lielums bija 7129,71 punkti (sk. 3.10. att.).

3.10.att. FTSE 100 lieluma izmaiņas periodā no 01.01.2016. līdz 07.05.2021.

Avots: <https://www.investing.com/>

Kā redzams pēc 3.10. attēla, periodā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 7. maijam indeksa lielums palielinājās par 887,39 punktiem no 6242,32 līdz 7129,71 punktiem. 2016. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 30. decembrī un tā bija 7142,83 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 11. februārī un tā bija 5499,51 punkti. 2017. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 29. decembrī un tā bija 7697,62 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 2. februārī un tā bija 7093,57 punkti. 2018. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 22. maijā un tā bija⁷⁸

⁷⁸ Investing.com mājaslapa. Pieejams: <https://www.investing.com/> (skatīts 07.05.2021.)

7903,50 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 27. decembrī un tā bija 6536,53 punkti. 2019. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 19. jūlijā un tā bija 7727,49 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 2. janvārī un tā bija 6599,48 punkti. 2020. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 17. janvārī un tā bija 7689,67 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 16. martā un tā bija 4898,79 punkti. 2021. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 7. maijā un tā bija 7143,46 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 29. janvārī un tā bija 6397,24 punkti. Uz 07.05.2021. no indeksā iekļautām akcijām visvairāk cena pieauga Ocado Group PLC (+3,95%), Anglo American PLC (+3,55%), Glencore PLC (+3,35%), Compass Group PLC (+3,27%) un Rolls-Royce Holdings PLC (+3,23%) akcijām un visvairāk cena samazinājās Antofagasta PLC (-2,65%), BT Group PLC (-0,94%), HSBC Holdings PLC (-0,87%), DCC plc (-0,87%) un Unilever PLC (-0,73%) akcijām.

DAX 30

Uz 07.05.2021. tirdzniecības slēgšanas brīdī DAX 30 indeksa lielums bija 15399,65 punkti (sk. 3.11. att.).

3.11.att. DAX 30 lieluma izmaiņas periodā no 01.01.2016. līdz 07.05.2021.

Avots: <https://www.investing.com/>

Kā redzams pēc 3.11. attēla, periodā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 7. maijam indeksa lielums palielinājās par 4656,64 punktiem no 10743,01 līdz 15399,65 punktiem. 2016. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 30. decembrī un tā bija 11481,66 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 11. februārī un tā bija 8699,29 punkti. 2017. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 7. novembrī un tā bija 13525,56 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 17. janvārī un tā bija 11425,14 punkti. 2018. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 23. janvārī un tā bija 13596,89 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 27. decembrī un tā bija 10279,20 punkti. 2019. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 16. decembrī un tā bija 13425,85 punkti,⁷⁹

⁷⁹ Investing.com mājaslapa. Pieejams: <https://www.investing.com/> (skatīts 07.05.2021.)

zemāka vērtība bija sasniegta 2. janvārī un tā bija 10386,97 punkti. 2020. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 16. decembrī un tā bija 13903,11 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 16. martā un tā bija 8255,65 punkti. 2021. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 19. aprīlī un tā bija 15501,84 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 28. janvārī un tā bija 13310,95 punkti. Uz 07.05.2021. no indeksā iekļautām akcijām visvairāk cena pieauga Adidas AG (+8,88%), Infineon Technologies AG NA O.N. (+3,70%), Delivery Hero AG (+3,64%), Siemens AG Class N (+3,20%) un MTU Aero Engines NA O.N. (+3,01%) akcijām un visvairāk cena samazinājās Heidelbergcement AG O.N. (-4,07%), Covestro AG (-1,33%), Volkswagen AG VZO O.N. (-1,04%), Deutsche Post AG NA O.N. (-0,37%) un Deutsche Telekom AG Na (-0,13%) akcijām.

CAC 40

Uz 07.05.2021. tirdzniecības slēgšanas brīdī CAC 40 indeksa lielums bija 6385,51 punkti (sk. 3.12. att.).

3.12.att. CAC 40 lieluma izmaiņas periodā no 01.01.2016. līdz 07.05.2021.

Avots: <https://www.investing.com/>

Kā redzams pēc 3.12. attēla, periodā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 7. maijam indeksa lielums palielinājās par 1748,45 punktiem no 4637,06 līdz 6385,51 punktiem. 2016. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 30. decembrī un tā bija 4864,29 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 11. februārī un tā bija 3892,46 punkti. 2017. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 1. novembrī un tā bija 5536,40 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 8. februārī un tā bija 4733,82 punkti. 2018. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 21. maijā un tā bija 5657,44 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 27. decembrī un tā bija 4555,99 punkti. 2019. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 27. decembrī un tā bija 6065,00 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 2. janvārī un tā bija 4606,20 punkti. 2020. gadā indeksa augstāka vērtība⁸⁰

⁸⁰ Investing.com mājaslapa. Pieejams: <https://www.investing.com/> (skatīts 07.05.2021.)

bija sasniegta 19. februārī un tā bija 6111,41 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 16. martā un tā bija 3632,06 punkti. 2021. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 7. maijā un tā bija 6390,04 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 28. janvārī un tā bija 5379,22 punkti. Uz 07.05.2021. no indeksā iekļautām akcijām visvairāk cena pieauga STMicroelectronics NV (+2,84%), ArcelorMittal SA (+2,33%), Atos SE (+1,96%), Airbus Group SE (+1,67%) un Alstom SA (+1,63%) akcijām un visvairāk cena samazinājās AXA SA (-5,92%), Credit Agricole SA (-1,67%), Thales (-0,72%), Renault SA (-0,70%) un Publicis Groupe SA (-0,50%) akcijām.

Nikkei 225

Uz 07.05.2021. tirdzniecības slēgšanas brīdī Nikkei 225 indeksa lielums bija 29357,82 punkti (sk. 3.13. att.).

3.13.att. Nikkei 225 lieluma izmaiņas periodā no 01.01.2016. līdz 07.05.2021.

Avots: <https://www.investing.com/>

Kā redzams pēc 3.13. attēla, periodā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 7. maijam indeksa lielums palielinājās par 10324,11 punktiem no 19033,71 līdz 29357,82 punktiem. 2016. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 21. decembrī un tā bija 19592,90 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 24. jūnijā un tā bija 14864,01 punkti. 2017. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 9. novembrī un tā bija 23382,15 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 17. aprīlī un tā bija 18224,68 punkti. 2018. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 2. oktobrī un tā bija 24448,07 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 26. decembrī un tā bija 18948,58 punkti. 2019. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 17. decembrī un tā bija 24091,12 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 4. janvārī un tā bija 19241,37 punkti. 2020. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 29. decembrī un tā bija 27602,52 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 19. martā un tā bija 16358,19 punkti. 2021. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 16.⁸¹

⁸¹ Moneycontrol mājaslapa. Pieejams: <https://www.moneycontrol.com/> (skatīts 07.05.2021.)

februārī un tā bija 30714,52 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 6. janvārī un tā bija 27002,18 punkti. Uz 07.05.2021. no indeksā iekļautām akcijām visvairāk cena pieauga DOWA Holdings Co., Ltd. (+5,21%), Toho Zinc Co., Ltd. (+5,11%), Pacific Metals Co., Ltd. (+4,75%), Kobe Steel, Ltd. (+4,17%) un Kawasaki Kisen Kaisha, Ltd. (+4,16%) akcijām un visvairāk cena samazinājās Chiyoda Corp. (-6,02%), Mitsubishi Corp. (-3,96%), Kyowa Hakko Kirin Co., Ltd. (-3,60%), Nomura Holdings Inc (-3,03%) un Fujitsu Ltd. (-2,53%) akcijām.⁸²

Shanghai Composite

Uz 07.05.2021. tirdzniecības slēgšanas brīdī Shanghai Composite indeksa lielums bija 3418,87 punkti (sk. 3.14. att.).

3.14.att. Shanghai Composite lieluma izmaiņas periodā no 01.01.2016. līdz 07.05.2021.

Avots: <https://www.investing.com/>

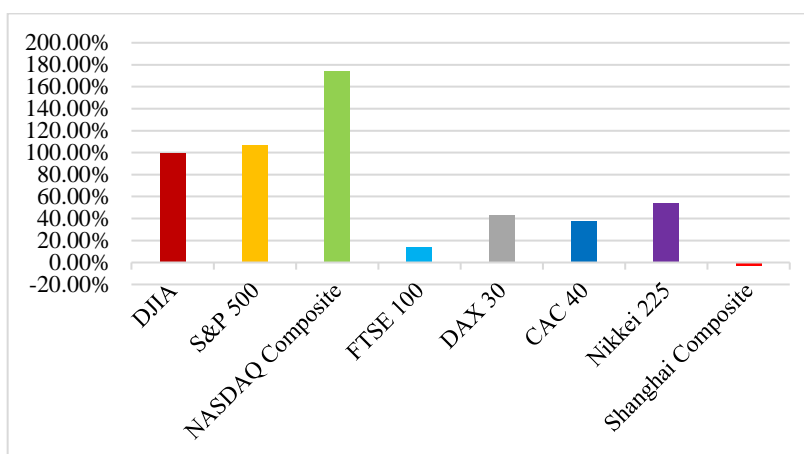
Kā redzams pēc 3.14. attēla, no 2016. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 7. maijam indeksa lielums samazinājās par 120,31 punktiem no 3539,18 līdz 3418,87 punktiem. 2016. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 4. janvārī un tā bija 3538,69 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 27. janvārī un tā bija 2638,30 punkti. 2017. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 14. novembrī un tā bija 3450,49 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 11. maijā un tā bija 3016,53 punkti. 2018. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 29. janvārī un tā bija 3587,03 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 19. oktobrī un tā bija 2449,20 punkti. 2019. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 8. aprīlī un tā bija 3288,45 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 4. janvārī un tā bija 2440,91 punkti. 2020. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 31. decembrī un tā bija 3474,92 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 19. martā un tā bija 2646,80 punkti. 2021. gadā indeksa augstāka vērtība bija sasniegta 18. februārī un tā bija 3731,69 punkti, zemāka vērtība bija sasniegta 9. martā un tā bija 3328,31 punkti. Uz 07.05.2021. no indeksā iekļautām akcijām visvairāk cena pieauga Gansu Jiu Steel Group⁸³

⁸² Investing.com mājaslapa. Pieejams: <https://www.investing.com/> (skatīts 07.05.2021.)

⁸³ Moneycontrol mājaslapa. Pieejams: <https://www.moneycontrol.com/> (skatīts 07.05.2021.)

Hongxing Iron & Steel Co Ltd (+10,24%), Hainan Mining Co Ltd (+10,08%), Guangzhou Pearl River Industrial Development Co Ltd (+10,07%), Shaanxi Heima Coking Co Ltd (+10,02%) un Chifeng Jilong Gold Mining Co Ltd (+10,01%) akcijām un visvairāk cena samazinājās Hangzhou Silan Microelectronics Co Ltd (-10%), Shanghai Bailian Group Co Ltd A (-9,99%), Will Semiconductor Co Ltd Shanghai (-9,86%), Wuhan Hanshang Group Co Ltd (-8,92%) un Changshu Automotive Trim Co Ltd (-8,54%) akcijām.

Apkopojot iegūtus rezultātus, var secināt, ka no apskatītajiem indeksiem pārskata periodā visstraujāk pieauga Ziemeļamerikas akciju indeksi, Eiropas akciju indeksiem pieaugums nebija ļoti straujš un Āzijas akciju indeksiem bija gan lieluma pieaugums, gan lieluma kritums (sk. 3.15. att.).

3.15.att. Akciju indeksu lieluma procentuālās izmaiņas periodā no 01.01.2016. līdz 07.05.2021.

Avots: Autora izveidots, pamatojoties uz investing.com statistiskiem datiem

Kā redzams pēc 3.15. attēla, salīdzinājumā ar perioda sākumu, no Ziemeļamerikas (konkrēti ASV) akciju indeksiem vislielākais pieaugums bija NASDAQ Composite indeksam, kura lielums pieauga par 174,64%, S&P 500 indeksa lielums pieauga par 107,08% un vismazākais pieaugums bija DJIA indeksam, kura lielums pieauga par 99,59%. No Eiropas akciju indeksiem vislielākais pieaugums bija Vācijas DAX 30 indeksam, kura lielums pieauga par 43,35%, Francijas CAC 40 indeksa lielums pieauga par 37,71% un vismazākais pieaugums bija Lielbritānijas FTSE 100 indeksam, kura lielums pieauga par 14,22%. No Āzijas akciju indeksiem pieaugums bija tikai Japānas Nikkei 225 indeksam, kura lielums pieauga par 54,24%, bet Ķīnas Shanghai Composite indeksam lielums samazinājās par 3,40%.⁸⁴

Apkopojot iegūtus datus, autors secina, ka pārskata periodā ASV akciju tirgus pieauga ievērojami straujāk par citiem, tāpēc fondu pārvaldniekiem fondu ienesīguma palielināšanai ir ieteicams ieguldīt līdzekļus ASV akciju tirgū, jo šim tirgum ir ļoti labi izaugsmes tempi un attiecīgi piemīt augsts potenciālais ienesīgums. No pārējiem apskatītajiem tirgiem salīdzinoši

⁸⁴ Investing.com mājaslapa. Pieejams: <https://www.investing.com/> (skatīts 07.05.2021.).

labi attīstības tempi ir Vācijas, Francijas un Japānas akciju tirgiem, bet Lielbritānijas un Ķīnas akciju tirgiem ir redzamas negatīvas tendences, kuru dēļ ievērojami pasliktinājās un palēninājās šo tirgu attīstība, tāpēc tajos nav ieteicams ieguldīt līdzekļus, kamēr neuzlabosies kopējā situācija.

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Rakstot darbu, autors ir izdarījis sekojošus secinājumus:

1. Jauniem investoriem, kuriem vēl nav daudz zināšanu un pieredzes investīciju jomā vairāk ir piemēroti atvērtie ieguldījumu fondi, jo viņu ieguldījumu apliecībām ir augsta likviditāte un tos var viegli nopirkt vai pārdot jebkurā laikā, kā arī viņu ieguldīšanas stratēģija nav ļoti sarežģīta. Pieredzējuši investori, kuriem ir labas zināšanas finanšu jomā un kuri nebaidās no riska, var mēģināt ieguldīt savus līdzekļus alternatīvo ieguldījumu fondos, jo tiem ir plašāka investīciju objektu izvēle, kā arī plašākas iespējas ieguldīšanas stratēģijas veidošanā.
2. Ieguldījumu fondu vēsture aizsākās vairāk nekā 200 gadu atpakaļ un kopš tā laika pagāja attīstības procesu no ieguldījumu trastiem līdz alternatīvo ieguldījumu fondiem un nākotnē, paradoties jauniem ieguldījumu objektiem, var arī izveidoties jauni ieguldījumu fondi, kuru portfeļu pamatā būs tieši tie jaunie ieguldījumu objekti (piemēram, ieguldījumu fondi, kuru līdzekļi tiks turēti kriptovalūtā).
3. Atkarībā no ieguldījumu fonda izvēlētas ieguldījumu stratēģijas, pastāv fondi ar zemu, vidēju vai augstu riska pakāpi un ikviens investors, atkarībā no savam vajadzībām, var izvēlēties sev piemērotu ieguldījumu fondu, kurš atbilst tam riska līmenim, kuram ir gatavs investors.
4. Ieguldījumu fondu daļu turētājiem ir iespējams nopelnīt ne tikai no NAV pieauguma, bet arī no kapitāla pieauguma, kurš var veidoties fondam, realizējot savus aktīvus, kā arī no dividendēm, kurus var saņemt fonds, ja viņa portfelī ir kādu uzņēmumu akcijas.
5. Sadalījumā pēc investīciju objektiem, pastāv ļoti plašs ieguldījumu fondu klāsts, tāpēc investoriem ir iespējams atrast no vairākiem fondiem izvēlēties to, kura vērtspapīru portfelis būs atbilstošs investoru vajadzībām.
6. Pieņemot lēmumu par ieguldījumu fondu apliecību pirkšanu, jātur galvā to, ka ar ieguldījumu fondiem ir saistīti vairāki riski, kuri ir atkarīgi no ieguldījumu stratēģijas, investīciju objektiem, valūtas, kurā tiek turēti fonda līdzekļi un vairākiem citiem faktoriem. Ir jāreķinās ar visiem riskiem, jo tie var ne tikai samazināt investoru peļņu, bet arī novest pie zaudējumiem.
7. Ieguldījumu fondiem ir vairākas priekšrocības tomēr nevajag aizmirst arī par to, ka tiem pastāv daži trūkumi, tāpēc pirms investēšanas ieguldījumu fondos, ir nepieciešams apsvērt visus plusus un mīnus.
8. Obligāciju fondi, neskatoties uz zaudējumu risku, ir laba alternatīva banku termiņnoguldījumiem, jo iespējama ienesīgums var reizēs pārsniegt to, kuru bankas

piedāvā saviem klientiem.

9. Periodā no 2016. gada sākuma līdz 2020. gada beigām ieguldījumu pārvaldes sabiedrību skaits samazinājās par 8% no 12 līdz 11 un ieguldījumu fondu skaits samazinājās par 21% no 29 līdz 23. Tomēr periodā no 31.12.2016. līdz 31.12.2020. ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjoms pieauga par 14% no 218,4 milj. EUR līdz 248,1 milj. EUR. Kopumā var secināt, ka, neskatoties uz IPS un IF skaita samazinājumu, kopējie aktīvi, tomēr, pieauga, bet to pieaugums nav liels.
10. Sadalījumā pēc ieguldījumu fondu veidiem, periodā no 31.12.2016. līdz 31.12.2020. obligāciju fondu kopējo aktīvu apjoms pieauga par 13% no 180,4 milj. EUR līdz 203,1 milj. EUR, jaukto fondu kopējo aktīvu apjoms pieauga par 13% no 13,2 milj. EUR līdz 14,9 milj. EUR un akciju fondu kopējo aktīvu apjoms pieauga par 22% no 24,7 milj. EUR līdz 30,1 milj. EUR. Runājot par vidējo svērto ienesīgumu, aprēķinot vidējo ienesīgumu periodam no 2016. līdz 2020. gadam, obligāciju fondiem vidējais ienesīgums ir 3,7%, jauktiem fondiem vidējais ienesīgums ir 3,3% un akciju fondiem vidējais ienesīgums ir 6,3%. Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, aprēķinot vidējos pārvaldīšanas izdevumus periodam no 2016. līdz 2020. gadam, obligāciju fondiem vidējie pārvaldīšanas izdevumi ir 1,3%, jauktiem fondiem vidējie pārvaldīšanas izdevumi ir 1,5% un akciju fondiem vidējie pārvaldīšanas izdevumi ir 1,9%. Kopumā var secināt, ka pārskata periodā labākie darbības rezultāti, kā arī augstākie pārvaldīšanas izdevumi ir akciju fondiem, sliktākie darbības rezultāti ir jauktiem fondiem un zemākie pārvaldīšanas izdevumi ir obligāciju fondiem.
11. Periodā no 2016. gada sākuma līdz 2020. gada 2. ceturkšņa beigām alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits palielinājās par 75% no 12 līdz 21 un alternatīvo ieguldījumu fondu skaits palielinājās par 73% no 15 līdz 26. Periodā no 31.12.2016. līdz 31.06.2020. alternatīvo ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjoms pieauga par 43% no 143,3 milj. EUR līdz 203,9 milj. EUR. Runājot par vidējo svērto ienesīgumu, aprēķinot vidējo ienesīgumu periodam no 2016. līdz 2019. gadam, alternatīvo ieguldījumu fondu vidējais ienesīgums ir 4,2%. Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, aprēķinot vidējos pārvaldīšanas izdevumus periodam no 2016. līdz 2019. gadam, alternatīvo ieguldījumu fondu vidējie pārvaldīšanas izdevumi ir 3,2%. Kopumā var secināt, ka pārskata periodā alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku skaits un alternatīvo ieguldījumu fondu skaits ievērojami palielinājās, kā arī ievērojami pieauga kopējo aktīvu apjoms.
12. Salīdzinot ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu darbības rezultātus var

secināt, ka alternatīvo ieguldījumu fondu skaits un kopējie aktīvi pieaug straujāk, tomēr ieguldījumu fondu kopējo aktīvu apjoms ir lielāks par alternatīvo ieguldījumu fondiem. Runājot par ienesīguma līmeni, periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam AIF vidējais ienesīgums pārsniedz jaukto fondu vidējo ienesīgumu, bet ir zemāks par obligāciju un akciju fondu vidējo ienesīgumu. Runājot par pārvaldīšanas izdevumiem, periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam AIF ir vislielākie vidējie pārvaldīšanas izdevumi, salīdzinājumā ar IF vidējiem pārvaldīšanas izdevumiem.

13. Runājot par Latvijas iedzīvotāju finanšu pratību, var secināt, ka tā atrodas salīdzinoši zemā līmenī. Iedzīvotāji nav īpaši labi informēti par pieejamiem finanšu pakalpojumiem, pārsvarā zināšanas ir par bankas pakalpojumiem un atsevišķiem vērtspapīru veidiem. No pieejamiem finanšu pakalpojumiem iedzīvotāji, lielākoties, izmanto bankas pakalpojumus (norēķinu konts, internetbanka) un ļoti mazs skaits izmanto ieguldīšanas pakalpojumus vai veic ieguldījumus kādos vērtspapīros. Runājot par līdzekļu uzkrāšanu, dažiem iedzīvotājiem nepietiek ienākumu, lai tos veidotu, daži iedzīvotāji vai nu neveido tos vispār, vai nu vienkārši uzkrāj līdzekļus bankā vai skaidrā naudā un ļoti mazs iedzīvotāju skaits mēģina kaut kur ieguldīt savus līdzekļus (piemēram, vērtspapīros).
14. Runājot par akciju tirgus indeksiem, var secināt, ka lielākais potenciālais ienesīgums ir ASV akciju tirgum, Eiropā salīdzinoši labi rādītāji ir Vācijas un Francijas akciju tirgiem un Āzijā ir redzams potenciāls Japānas akciju tirgum.

Pamatojoties uz izvirzītajiem secinājumiem, darba autors izsaka sekojošus

priekšlikumus ieguldījumu fondu darbības pilnveidošanai Latvijā:

1. Ieguldījumu fondu pārvaldniekiem ir nepieciešams izstrādāt reklamēšanas stratēģiju, lai informētu Latvijas iedzīvotājus par iespēju palielināt savu kapitālu, ieguldot brīvus naudas līdzekļus ieguldījumu fondos, nevis turēt naudu mājās vai bankā un zaudēt tās vērtību no inflācijas.
2. Latvijas iedzīvotājiem, lielākoties, ir zems zināšanu līmenis finanšu jomā, tāpēc autors iesaka ieguldījumu fondu pārvaldniekiem sadarbībā ar kādām citām iestādēm (piemēram, FKTK, Izglītības ministrija, universitātēs vai augstskolas) organizēt pasākumus (piemēram, tiešsaistes lekcijas, izstādes), kuru ietvaros iedzīvotājiem būs iespējams uzzināt par ieguldījumu pamatprincipiem, kā arī par ieguldījumu fondu būtību un iespējam tajos ieguldīt naudu peļņas saņemšanai.
3. Akciju fondiem un alternatīvo ieguldījumu fondiem ir vislielākās pārvaldīšanas izmaksas, tāpēc autors iesaka to pārvaldniekiem veikt izmaiņas ieguldīšanas stratēģijā,

piemēram, ilgāk turēt aktīvus vai pirkt uzreiz lielos daudzumos, lai nezaudētu naudu uz komisijas maksām.

4. Ieguldījumu fondu ienesīguma palielināšanai autors iesaka fondu pārvaldniekiem ieguldīt līdzekļus ASV akciju tirgū, jo tam ir ļoti liels attīstības potenciāls, kā arī augsts potenciālais ienesīgums.
5. Jauktiem fondiem ir viszemākais ienesīgums, tāpēc autors iesaka to pārvaldniekiem veikt izmaiņas vērtspapīru portfeļu struktūrā, piemēram, palielināt akciju īpatsvaru portfelī, kā arī var mēģināt mainīt portfeļa ģeogrāfisko izvietojumu, izvēlējoties tās valstis, kuru tirgos ienesīgums ir liels (piemēram, ASV).

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. A Brief History of Mutual Funds. MutualFunds.com. Pieejams: <https://mutualfunds.com/education/mutual-funds-brief-history/> (skatīts 10.01.2021.)
2. Akcijas, opcijas un ETF. Renesource Capital. Pieejams: <https://www.rensource.com/lv/tirgi/akcijas-opcijas-un-etf/apraksts> (skatīts 30.12.2020.)
3. Alternatīvo ieguldījumu fondi. FKTK Klientu Skola. Pieejams: <https://www.klientuskola.lv/lv/finansu-pakalpojumi/26-alternativo-ieguldijumu-fondi.html> (skatīts 05.01.2021.)
4. Apsītis, Ģ., Aščuks, I., Cērps, U., Kokorevičs, G., Ozols, Ģ., Sedlenieks, A., Zuļģis, H. (2003). *Vērtspapīru tirgus zinības*. Rīga: Jumava. 211 lpp.
5. Deepthi Fernando, Klapper Leora, Sulla Víctor, Vittas Dimitri (2003). *The Global Growth of Mutual Funds*. World Bank Policy Research Working Paper 3055, World Bank, Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO. 44 p.
6. Disadvantages of mutual funds. Mutual Funds Resource Center. Pieejams: <http://www.mutualfundsresource.com/disadvantages.html> (skatīts 12.02.2021.)
7. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/65/EK par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU), pieņemta 13.07.2009.
8. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/61/ES par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem un par grozījumiem Direktīvā 2003/41/EK, Direktīvā 2009/65/EK, Regulā (EK) Nr. 1060/2009 un Regulā (ES) Nr. 1095/2010, pieņemta 08.06.2011.
9. Finanšu instrumentu tirgus ceturkšņa/gada pārskati. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/finansu-instrumentu-tirgus/ceturksna-parskati.html> (skatīts 15.04.2021.)
10. Fund Of Funds (FOF). Investopedia. Pieejams: <https://www.investopedia.com/terms/f/fundsoffunds.asp> (skatīts 26.01.2021.)
11. Gada pārskati par finanšu un kapitāla tirgu. FKTK. Pieejams: <http://www.fktk.lv/lv/statistika/parskats-par-finansu-un-kapitala-tirgu.html> (skatīts 15.04.2021.)
12. Geert Rouwenhorst, K. (2004). *The Origins of Mutual Funds*. Yale School of Management, Yale ICF Working Paper No. 04-48. 33 p.

13. Hedge Fund. Investopedia. Pieejams:
<https://www.investopedia.com/terms/h/hedgefund.asp> (skatīts 30.12.2020.)
14. Informācija par riskiem, kas ir saistīti ar ieguldījumu fondiem. SEB banka. Pieejams:
https://www.seb.lv/sites/default/files/web/files/webstorage/product_documents/SEB_fondu_riski.pdf (skatīts 03.02.2021.)
15. Investing.com mājaslapa. Pieejams: <https://www.investing.com/> (skatīts 07.05.2021.)
16. Investīciju fondi – mūsdienīgs un ienesīgs naudas līdzekļu ieguldīšanas veids. Pieejams: <https://www.tvnet.lv/5071763/investiciju-fondi-musdienigs-un-ienesigs-naudas-lidzeklu-ieguldisanas-veids> (skatīts 07.02.2021.)
17. Kā ieguldīt brīvos finanšu līdzekļus. LV portāls. Pieejams:
<https://lvportals.lv/skaidrojumi/194868-ka-ieguldit-brivos-finansu-lidzeklus-2009>
(skatīts 15.01.2021.)
18. Latvijas iedzīvotāju 2019. gada aptaujas “Latvijas iedzīvotāju finanšu pratība” rezultāti. SIA “Aptauju Centrs”. Pieejams:
https://www.klientuskola.lv/images/Publikacijas/PDF/Zinojums_Finansu_pratiba_2019_F.pdf (skatīts 28.04.2021.)
19. Latvijas Republikas likums Par iedzīvotāju ienākuma nodokli, pieņemts 11.05.1993.
20. Latvijas Republikas Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likums, pieņemts 09.07.2013.
21. Latvijas Republikas Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likums, pieņemts 18.12.1997.
22. Moneycontrol mājaslapa. Pieejams: <https://www.moneycontrol.com/> (skatīts 07.05.2021.)
23. Mutual Funds. U.S. Securities and Exchange Commission. Pieejams:
<https://www.investor.gov/introduction-investing/investing-basics/investment-products/mutual-funds-and-exchange-traded-1> (skatīts 01.02.2021.)
24. Mutual Funds and ETFs. U.S. Securities and Exchange Commission. Pieejams:
<https://www.investor.gov/sites/investorgov/files/2019-02/mutual-funds-ETFs.pdf>
(skatīts 18.01.2021.)
25. Russell Ray (2007). *An Introduction to Mutual Funds Worldwide*. John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester, West Sussex PO19 8SQ, England. 198 p.
26. Saksonova Svetlana (2010). *Indivīds kā pātērētājs (e-grāmata)*. Rīga: LU. Pieejams:
<https://profizgl.lu.lv/mod/book/view.php?id=16580&chapterid=3239>
27. What Is a Mutual Fund – Definition, Types, Pros & Cons. Money Crashers. Pieejams:
<https://www.moneycrashers.com/mutual-fund-types-pros-cons/> (skatīts 15.02.2021.)

28. 7 common types of mutual funds. Ontario Securities Commission. Pieejams: <https://www.getsmarteraboutmoney.ca/invest/investment-products/mutual-funds-segregated-funds/7-common-types-of-mutual-funds/> (skatīts 21.01.2021.)
29. Виды инвестиционных фондов. BizKiev. Pieejams: <http://bizkiev.com/content/view/429/617/> (skatīts 30.12.2020.)
30. Залибекова Д. З. (2014). *Преимущества паевых инвестиционных фондов*. Гуманитарные, социально-экономические и общественные науки, (9), 319-321.
31. Зверев В. А., Зверева А. В., Евсюков С. Г., Макеев А. В. (2014). *Рынок ценных бумаг: Учебник для бакалавров*. Москва, ИТК “Дашков и К”. 256 с.
32. Инвестиционные фонды: преимущества и недостатки. Arbetov.com. Pieejams: <https://arbetov.com/investicionnye-fondy-preimushhestva-i-nedostatki> (skatīts 08.02.2021.)
33. Инвестиционные хедж-фонды. Открытый журнал. Pieejams: <https://journal.open-broker.ru/investments/investicionnye-hedzh-fondy/> (skatīts 30.12.2020.)
34. Какие бывают ПИФы. 2stocks. Pieejams: <https://2stocks.ru/2.0/russian/pif/general/cats> (skatīts 30.12.2020.)
35. Недостатки паевых инвестиционных фондов (ПИФов). Берг. Pieejams: <http://berg.com.ua/mutual-funds/disadvantages-of-mutual-funds/> (skatīts 12.02.2021.)

Bakalaura darbs „Ieguldījumu fondu darbība un attīstība Latvijā” izstrādāts LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)

Rekomendēju / nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: *Dr.oec.* profesore Ramona Rupeika-Apoga _____
(paraksts) (datums)

Recenzents: *Dr.oec.* asoc. prof. Marina Kudinska

Darbs iesniegts LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes Studiju centrā

Dekāna pilnvarotā persona:

metodiķe _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)

Darbs aizstāvēts _____ gala pārbaudījuma komisijas sēdē

bakalaura / maģistra / valsts

Komisijas sekretārs(e): _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)